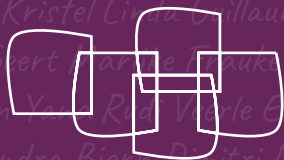

BEGELEIDINGSVERSLAG

2021-2022

PROVINCIAAL
ONDERWIJS
VLAANDEREN

Inhoudstafel

0. Inleiding	4
1. Brede basiszorg en leerlingenbegeleiding.....	6
Pijler 1 in cijfers	6
Pijler 1 in effecten	7
1.1 Het handelen van de leraren versterken op het vlak van differentiatie – het didactisch inzetten op verschillen	8
1.2 Het organisatiebeleid binnen een school versterken op het vlak van differentiatie – organisatorisch inzetten op verschillen	8
1.3 Brede basiszorg en verhoogde zorg versterken i.f.v. een krachtige leeromgeving en verhoogde leerwinst bij leerlingen	9
1.4 Scholen en leraren(teams) ondersteunen bij het aanbieden en evalueren van de eindtermen van sc 13, de leercompetenties	9
1.5 Doeltreffend beleid op leerlingenbegeleiding versterken, in samenwerking met CLB	10
2. Lees- en wiskundeonderwijs versterken.....	12
Pijler 2 in cijfers	12
Pijler 2 in effecten	14
2.1 Schoolteams ondersteunen om een schooleigen, effectief leesbeleid te implementeren i.f.v. het verhogen van de leesvaardigheid en leesmotivatie van leerlingen	14
2.2 Leraren verder professionaliseren in effectieve leesdidactiek	14
2.3 Vertrekkende van een onderzoeksvraag samen met leraren-/beleidsteams relevante data selecteren, analyseren en verwerken i.f.v. kwaliteitsontwikkeling en leerwinst voor alle leerlingen	14
2.4 Wiskundeleraren verder professionaliseren in effectief wiskundeonderwijs.	23
2.5 Samen met leraren-/beleidsteams relevante data analyseren en verwerken i.f.v. kwaliteitsontwikkeling en leerwinst	23
2.6 Scholen ondersteunen bij het in kaart brengen van de realisatie eindtermen basisgeletterdheid wiskunde	24
2.7 Vertrekkende van een onderzoeksvraag samen met leraren-/beleidsteams relevante data analyseren en verwerken i.f.v. kwaliteitsontwikkeling en leerwinst	24

3. Implementeren van curriculumwijziging: het realiseren van onderwijsdoelen	27
Pijler 3 in cijfers	27
Pijler 3 in effecten	29
3.1 Scholen ondersteunen bij de realisatie van de eindtermen, cesuurdoelen en leerplandoelen in de 1e, 2e en 3e graad	29
3.2 Professionaliseren van leraren m.b.t. leerlingevaluatie afgestemd op het doelenkader	29
3.3 Centra voor volwassenenonderwijs ondersteunen bij cursistenevaluatie in NT2 en praktijkopleidingen	40
3.4 Trajectbegeleiders/leraren duaal en beleid binnen de scholen en centra ondersteunen bij het implementeren van de duale leerweg met focus op het gericht afstemmen werkplek/school en de omvorming van de job van leraar naar trajectbegeleider duaal	42
3.5 Vervolgschoolcoaching en OKAN	44
3.6 Versterken v.h. handelen v.d. teamleden binnen de school in het kwaliteitsvol doorlopen v.d. cyclus van handelingsplanning	45
3.7 CLIL	46
4. Meer systematisch en cyclisch de school-/centrumwerking evalueren	47
Pijler 4 in cijfers	47
Pijler 4 in effecten	49
4.1 De school of het centrum begeleiden bij het uitbouwen van het cyclisch karakter van haar kwaliteitszorg	49
4.2 Leidinggevend en GOK-team binnen de school ondersteunen bij het integreren van de GOK-werking in hun kwaliteitsbeleid	49
5. Digisprong & Edusprong - sprong naar een kwalitatief digitaal onderwijs.....	50
Pijler 5 in cijfers	50
Pijler 5 in effecten	51
5.1 Scholen en (leraren)teams ondersteunen bij het aanbieden en evalueren van de eindtermen ICT, computationeel denken, mediawijsheid en digitale informatievaardigheden	52
5.2 Makelaarsrol opnemen bij de vijf schoolbesturen m.b.t. een toekomstgerichte en veilige ICT-infrastructuur, een effectief ICT-beleid en aangepaste en innovatieve digitale leermiddelen	53
5.3 Edusprong	53
6. Pijler 6 + 1 Bereik en effectiviteit.....	55
6.1 In kaart brengen van de effectiviteit van begeleidingstrajecten die in de focus staan van de PBD	55
6.2 Op basis van resultaten van effectiviteitsmetingen uit doel 6+1.1 de trajecten bijsturen en de sterke punten verankeren	55
7. Tot slot	59

0. Inleiding

Beste lezer

Schooljaar 2021-2022 is ...

- het derde jaar van de implementatie van de modernisering
- het eerste jaar van de realisatie van het begeleidingsplan 22-24
- het reflectiejaar voorafgaand aan het begeleidingsplan 22-25

Kortom, een bijzonder jaar.

Een jaar waarin we als begeleidingsdienst een stapje verder gingen dan het 100% bereik. We begeleidde alle provinciale scholen en centra, ook KW Ibis maar binnen elke school of centrum, wie bereikten we daar? In ons registratiesysteem bracht elk teamlid dit in kaart – waarvoor dank!

Een jaar waarin het ons gelukt is om 60% (zonder vervoerstijd, zonder voorbereidingstijd) in de scholen en centra te zijn, fysiek of online – waarvoor dank! Ons begeleidingswerk concentreerde zich rond 6 pijlers, waarvan één nog blanco en nog in te vullen was door de overheid. De effecten van de overige 5 pijlers kan u lezen in dit verslag. Bij elke pijler ziet u het aandeel t.o.v. de andere pijlers en aan welke onderliggende doelen per pijler begeleidingstijd is besteed.

Een jaar waarin we gestreefd hebben naar 70% verandering in het professioneel handelen. Mogen we u aanraden om per pijler ook het kwalitatieve luik van de effecten te lezen a.u.b.? Cijfers zonder context, zonder woorden zijn maar signalen. Cijfers gecombineerd met het kwalitatieve worden een verhaal, een verslag.

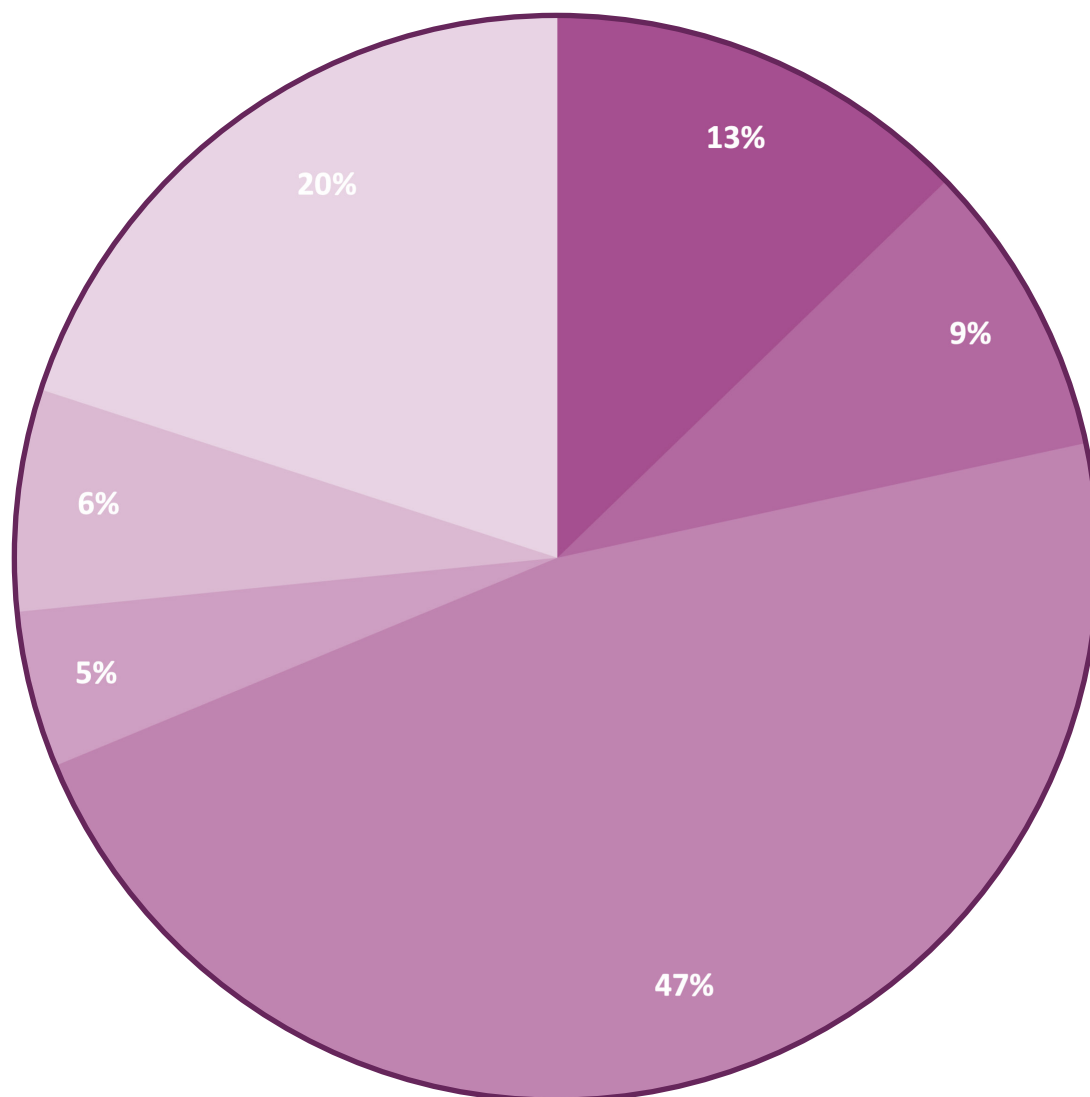
Als POV hebben we deze resultaten niet alleen gerealiseerd. POV werkt samen, intensief en hard, met partners. Het is ons DNA: werken aan open innovatie. Samenwerking met universiteiten, hogescholen, sectoren, andere organisaties met specifieke expertise, de collega-begeleidingsdiensten, de onderwijsinspectie,... – recht uit het hart: waarvoor dank!

Veel leesplezier,

Het POV-team

PIJLERS 21-22 IN # UREN BEGELEIDING

Pijler 1: Leerlingenbegeleiding - brede basiszorg en verhoogde zorg	1121,30	13%
Pijler 2: Effectieve didactiek - lezen en wiskunde	778,85	9%
Pijler 3: Realisatie onderwijsdoelen	4148,25	47%
Pijler 4: Beleidsplanning en kwaliteitszorg	410,25	5%
Pijler 5: Digisprong & Edusprong	580,95	6%
Andere o.a. leiderschapstrajecten, implementatie nieuwe regelgeving, ...	1758,50	20%
Eindtotaal	8798,10	100%

1. Brede basiszorg en leerlingenbegeleiding

Pijler 1 in cijfers

BEREIK PIJLER 1

69% van de provinciale secundaire scholen, inclusief BuSO, meer dan 20u op maat begeleid

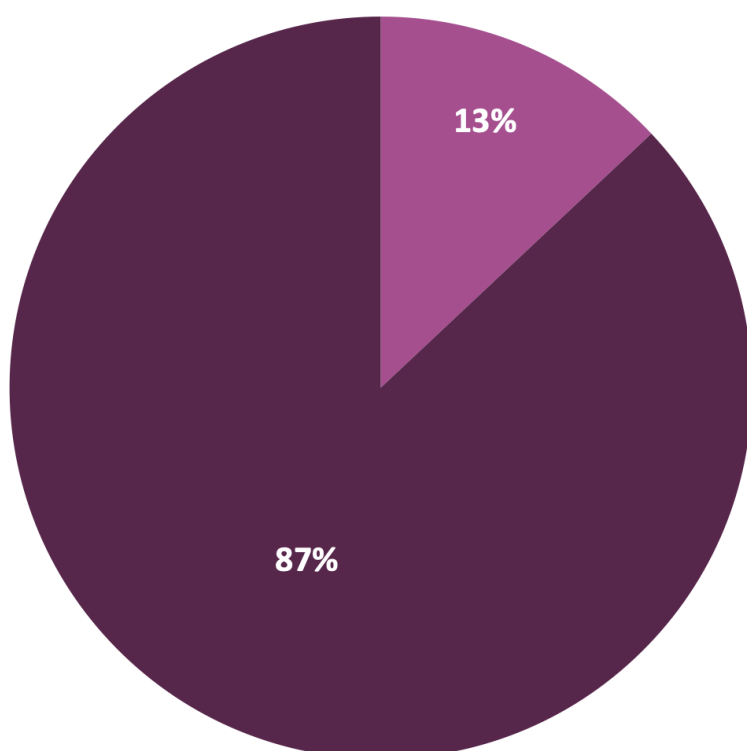
1953 rechtstreekse contacten i.f.v. ondersteuning pijler 1:

- 1130 leraren
- 440 leidinggevenden, middenkader & coördinatoren en bestuursleden
- 383 leerlingenbegeleiders/CLB/ONW

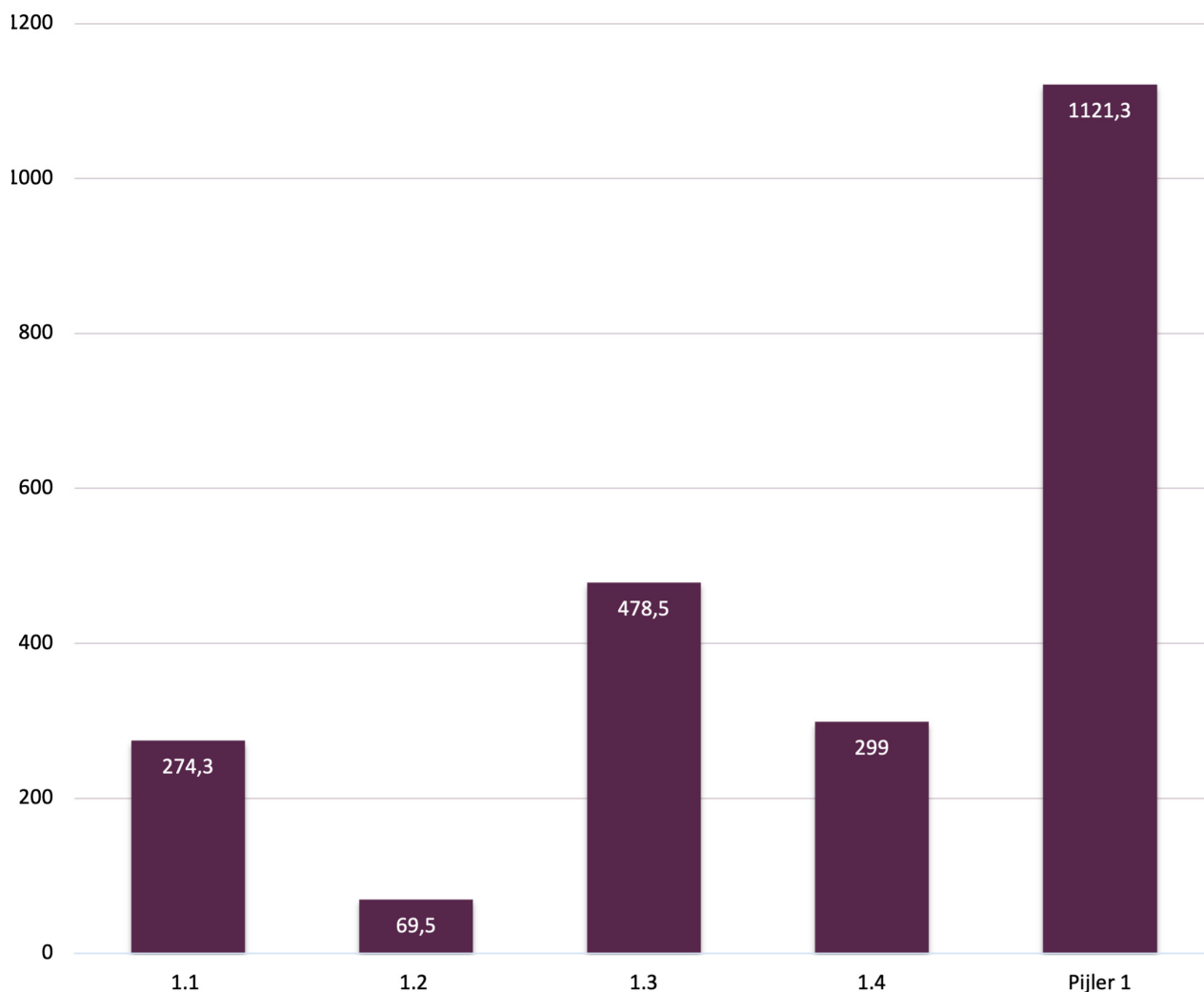

PIJLER 1 T.O.V. ANDERE PIJLERS

Pijler 1: Leerlingenbegeleiding - brede basiszorg en verhoogde zorg	13%
Andere pijlers	87%

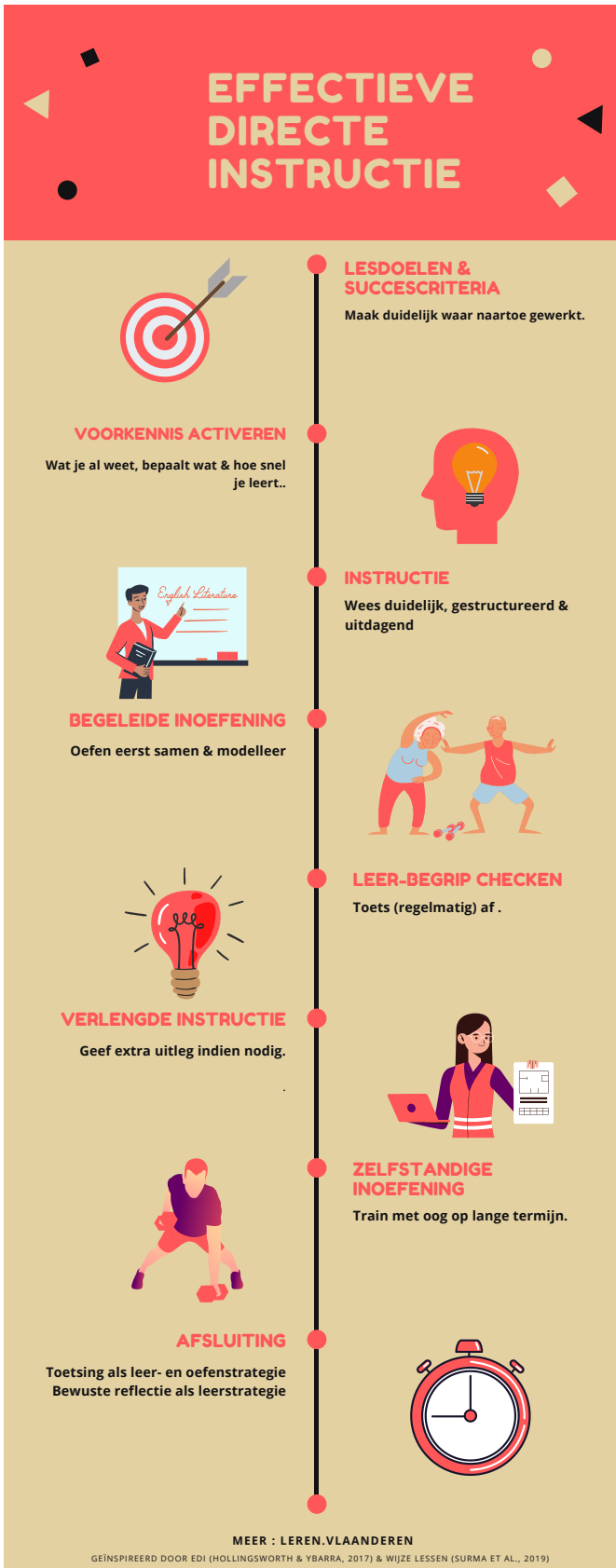
UREN BEGELEIDING PER OD VAN PIJLER 1

OD	Uren
1.1 Differentiatie- didactisch (EDI)	274,3
1.2 Differentiatie- organisatorisch (niveaugroepen, flex, ...)	69,5
1.3. Leerlingenbegeleiding- brede basiszorg en verhoogde zorg	478,5
1.4 Leren leren (ET SC13)	299
Pijler 1: Leerlingenbegeleiding - brede basiszorg en verhoogde zorg	1121,3

Pijler 1 in effecten

Het begeleiden rond een leerkrachtige omgeving met bijzondere aandacht voor differentiatie situeert zich op niveau 3 van het model Kirkpatrick & Kirkpatrick (2006), namelijk verandering van het professioneel handelen – in de klas – zoals ook vooropgesteld in het begeleidingsplan. Als opstap naar niveau 3 hebben we bij de uitvoering van de doelen ook gefocust op niveau 2 – inzicht verhogen.

Leraren maakten kennis met **EDI-Expliciete Directe Instructie**. De begeleiders verzorgden de **opleidingsessies**. Het implementeren van EDI werd in de loop van het schooljaar aangepakt, soms gefaseerd (een beperkt aantal EDI-principes in de focus) soms als geheel. Via de methodiek van Lesson Study werden (EDI-)lessen ontwikkeld en gegeven.

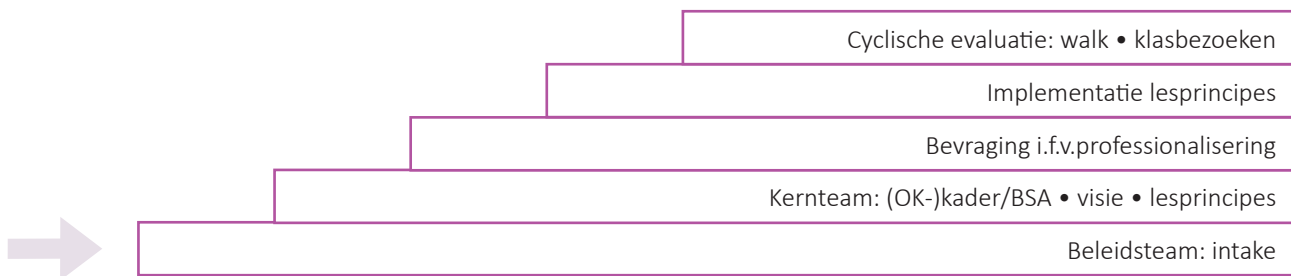
De resultaten van de ontwikkelde lessen waren best groot te noemen. De indeling in leerlingenstromen kent meer en meer ingang bij de leraren. Daardoor krijgen ze meer oog voor gerichte differentiatie. Het werken met duidelijk geformuleerde lesdoelen en daarbij aansluitende succescriteria zorgde zowel bij leerlingen als bij leraren voor leerinzichten. Leerlingen konden beter aangeven wat al lukte en wat nog niet. Leerstrategieën werden in de praktijk toegepast: kennis ophalen, leerbegrip checken. De toepassing ervan liet zowel leraren als leerlingen de impact ervaren. Leerlingen waren duidelijk meer leer-gericht en konden beter de leerinhouden formuleren, uitleggen.

De leraren werden uitgenodigd de principes de volgende weken stelselmatig in hun lessen te integreren. Die ervaringen wendden we aan om gericht te ondersteunen, met oog op verdere verdieping. Bedoeling is om het EDI-verhaal door te trekken: de ervaringen aanwenden om andere leraren mee te nemen in het verhaal. De ervaringen, ook binnen Lesson Study, worden meegenomen om het collectief leren te stimuleren en te faciliteren.

1.3 Brede basiszorg en verhoogde zorg versterken i.f.v. een krachtige leeromgeving en verhoogde leerwinst bij leerlingen

1.4 Scholen en leraren(teams) ondersteunen bij het aanbieden en evalueren van de eindtermen van sc 13, de leercompetenties

We zijn over de provincies heen **vijf proefprojecten** opgestart in 21-22. We bouwen de leerkrachtige omgeving op aan de hand van formatief handelen. Samen met een kernteam binnen de school hebben we de ingrediënten van een krachtige les of lessencluster visueel voorgesteld, vanuit hun eigen ervaringen en expertise én onderbouwd met het OK-kader en andere relevante wetenschappelijke literatuur. Zo is vanuit een voldoende breed perspectief gekeken naar wat een krachtige les of lessencluster kan zijn. De begeleiders deden vervolgens klasbezoeken om praktijkvoorbeelden van deze ingrediënten binnen de school te verzamelen. Deze ingrediënten heeft het kernteam ‘vertaald’ in een voorstel van lesprincipes van de school. Het volledige schoolteam kan feedback geven op het voorstel. Nadien krijgt het schoolteam een aantal maanden om (een set van) de **lesprincipes** te versterken in de lespraktijk. Ondersteuningsnoden bij het team worden in kaart gebracht en gerichte professionalisering wordt voorzien. Na deze implementatieperiode zal een onderzoeksteam binnen de school via data-analyse en -interpretatie de impact onderzoeken (‘research school’): sterktes zullen verder versterkt worden, groeikansen en bijsturingen benoemd en opgevolgd.

We organiseerden een masterclass rond leerkrachtige omgeving voor TAC. Boeiende professionele gesprekken! Bij het uitrollen van projecten in de scholen zorgen we er steeds voor dat zowel bij het kernteam als bij de klasbezoeken er steeds een evenwicht is tussen algemene vakken en praktijkvakken, en dit met het oog op maximale betrokkenheid van het volledige schoolteam.

Op vraag van scholen zoomen we ook in op bepaalde onderdelen. Zo gingen we in een provinciale school voor buitengewoon onderwijs aan de slag met de leraren van OV2 en OV3 rond het geven van **ontwikkelingsgerichte feedback** en het kaderen ervan in een traject van formatief handelen, waarbij het leren van de leerling centraal staat. Ook hier deden we klasbezoeken vóór de opleidings sessies. We gingen op bezoek bij zowel algemene vakken (GASV) als bij praktijkvakken (tuinbouw, lassen, keuken, handvaardigheid, ...). Zo kregen we enerzijds een beeld van de leerlingen in die opleidingsvormen, maar anderzijds konden we ook al sporen van feedback en formatief handelen capteren.

In een andere secundaire school werkten we rond **leerstrategieën**, in de vakken. Naast klasbezoeken bekeken we ook leerlingmateriaal en voerden we leerlingengesprekken. **Sleutelcompetentie 13** en een leerkrachtige omgeving gaan hand in hand. Ter ondersteuning van de scholen hebben we fiches ontwikkeld rond 2 bouwstenen, namelijk bouwsteen 1 (motivatie in leren) en bouwsteen 4 (zelfregulerend leren). Deze fiches bevatten naast een uitgebreide toelichting van de eindtermen, vooral ook richtvragen die de leraren kunnen gebruiken in hun lespraktijk/opdrachten. Elke fiche

sluit telkens ook af met didactische tips voor leraren. In een viertal scholen stelden we deze fiches voor en gingen de leercoaches ermee aan de slag. Bijvoorbeeld implementeerden sommigen de vragen in hun leerlingengesprekken.

1.5 Doeltreffend beleid op leerlingenbegeleiding versterken, in samenwerking met CLB

Een kwaliteitsvolle leerlingenbegeleiding is een samenwerkingsverhaal. Vanuit elke fase van het zorgcontinuüm neemt elke partner zijn rol op in dit verhaal en stemt men af door het maken van samenwerkingsafspraken. Het **CLB** is hierbij een belangrijke partner.

Richtpunt
campus Gent-Oudenaarde

visie op leerlingenbegeleiding

kernwaarden

- verbindend
- persoonlijk
- doelgericht
- respectvol

pijlars

- iedereen doet aan leerlingenbegeleiding
- warm en vanuit het hart, kijkend naar het positieve
- toegankelijke aanspreekpunten en transparante communicatie
- groeikansen en uitdagingen biedend
- aanpak op maat voor elke leerling
- constructief samenwerkend met alle betrokkenen
- systematische en kwaliteitsvolle opvolging

beloftes aan leerlingen

- we leren je leren en dagen je uit
- we leren je keuzes maken, nu en in de toekomst
- we leren jou je horizon verruimen en zelfkennis opbouwen
- we proberen je goed in je vel te laten voelen (mentaal, sociaal en lichamelijk)

prodiagnose Oost-Vlaanderen

Eerst en vooral hebben we de scholen op maat begeleid. In vier secundaire scholen op dezelfde campus, die in de toekomst evolueren naar twee pedagogische eenheden, hebben we ondersteuning geboden bij het ontwikkelen van een (herwerkte) visie op leerlingenbegeleiding. Daarnaast hebben we ook ondersteund bij het vormgeven van samenwerkingsafspraken (buitengewone) school – CLB. Dit verliep procesgericht waarbij visie, waarden, dromen en wensen werden gelinkt aan de praktijk. Ook werden we betrokken bij overleg tussen school en CLB ter opvolging van een vaststelling die zij geformuleerd hadden in het kader van hun signaalfunctie.

Daarnaast hebben we ook professionele leergemeenschappen van leerlingenbegeleiders samen met de CLB-medewerkers georganiseerd! Deze PLG-sessies hadden telkens een andere fase van het zorgcontinuüm in de focus. Door corona zijn er maar twee dagen fysiek kunnen doorgaan.

In de eerste fysieke PLG focusten we ons op de brede basiszorg. Zo zijn bijvoorbeeld de deelnemers aan de slag gegaan met de speldoos rond de geïntegreerde leerlingenbegeleiding van het SONO-onderzoek. In de tweede PLG was de focus een fase hoger in het zorgcontinuüm, namelijk de verhoogde zorg. We werkten hiervoor samen met Prodia (www.prodiagnostiek.be).

REFLECTIE EN VOORUITBLIK NAAR 2022-2025 – GEÛPDATET BEGELEIDINGSPLAN

- EDI/differentiatie en leerkrachtige omgeving worden in de update van het begeleidingsplan 22-25 geïntegreerd in 1 OD aangezien differentiatie een onderdeel is van een leerkrachtige omgeving of brede basiszorg (leren & studeren).
- Wij zullen de driehoek school – schoolbestuur – PBD nog versterken door de professionele dialoog m.b.t. brede basiszorg en didactische principes ook te benaderen vanuit werkgeverschap. De functiebeschrijving zal hierbij het uitgangspunt vormen.
- De ontwikkelde fiches m.b.t. leercompetenties (SC13) zullen na de herwerking van de eindtermen geïntegreerd worden in de doelenverdeler SAPO. Zo zullen ze breed verspreid worden.
- In de PLG's hebben we voor het eerst de tandem school-CLB meegenomen. We nodigden de leerlingenbegeleiders uit en ook telkens de CLB-medewerker verbonden aan de school. Deze positieve ervaring is zeker iets om verder te zetten in de toekomst.

2. Lees- en wiskundeonderwijs versterken

Pijler 2 in cijfers

BEREIK PIJLER 2

46% van de provinciale secundaire scholen, inclusief BuSO meer dan 20u op maat begeleid (diep lezen & wiskunde)

100% van de provinciale buitengewone basisscholen meer dan 20u op maat begeleid (LIST)

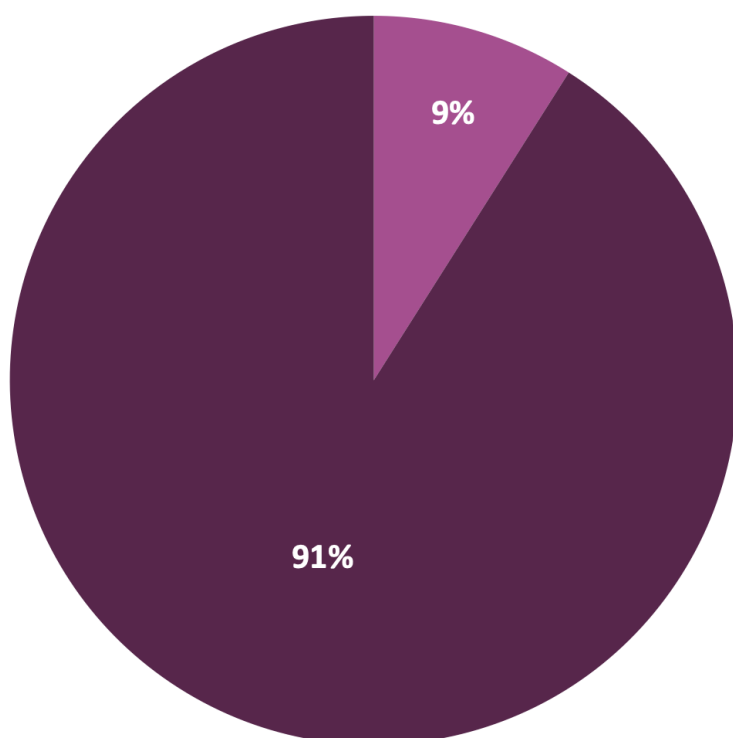
1728 rechtstreekse contacten i.f.v. ondersteuning pijler 2:

- 854 leraren
- 307 leidinggevenden, middenkader & coördinatoren en bestuursleden
- 567 leerlingenbegeleiders/CLB/ONW

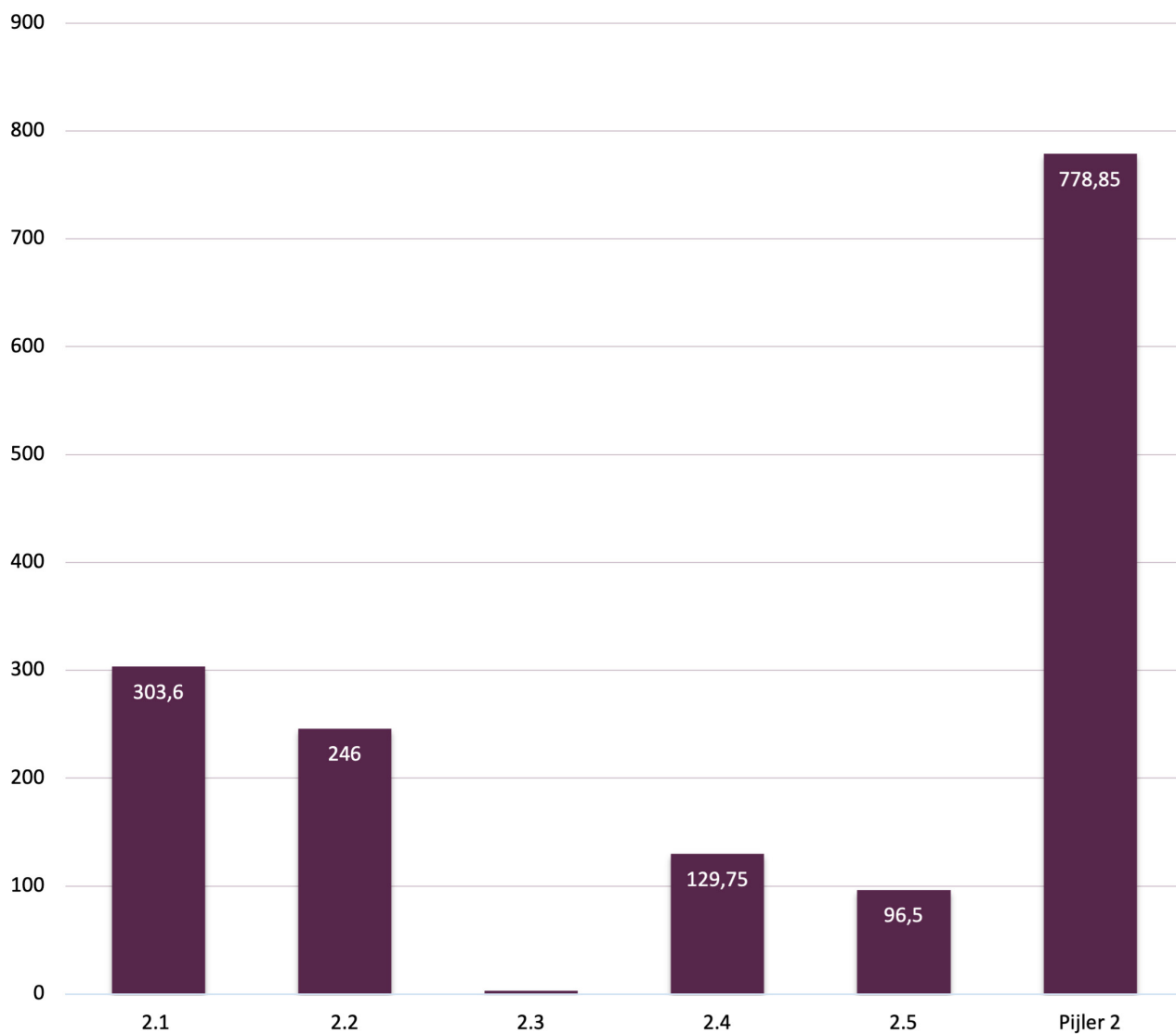

PIJLER 2 T.O.V. ANDERE PIJLERS

Pijler 2: Effectieve didactiek - lezen en wiskunde	9%
Eindtotaal	91%

UREN BEGELEIDING PER OD VAN PIJLER 2

OD	Uren
2.1 Leesbeleid & leesmotivatie	303,6
2.2 Leesdidactiek & leesmotivatie	246
2.3 Datageletterdheid & leesmotivatie	3
2.4 Wiskundeonderwijs 1e/2e/3e graad SO/BUSO OV4	129,75
2.5 Basisgeletterdheid wiskunde	96,5
Pijler 2: effectieve didactiek - lezen en wiskunde	778,85

LEESONDERWIJS

2.1 Schoolteams ondersteunen om een schooleigen, effectief leesbeleid te implementeren i.f.v. het verhogen van de leesvaardigheid en leesmotivatie van leerlingen

2.2 Leraren verder professionaliseren in effectieve leesdidactiek

2.3 Vertrekkende van een onderzoeksvraag samen met leraren-/beleidsteams relevante data selecteren, analyseren en verwerken i.f.v. kwaliteitsontwikkeling en leerwinst voor alle leerlingen

1. SECUNDAIR ONDERWIJS

In 21-22 zetten we de professionalisering van leraren en leidinggevenden rond leesbeleid en leesmotivatie verder. Voordat we ingaan op wat we dit schooljaar gerealiseerd hebben, nemen we jullie even mee in het tijdspad dat we gelopen hebben rond effectief en motiverend leesonderwijs.

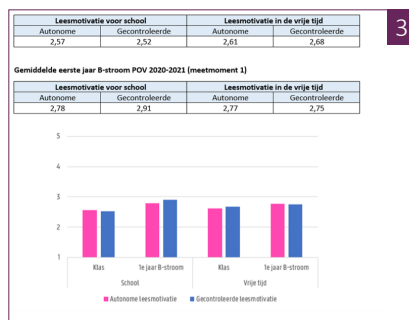
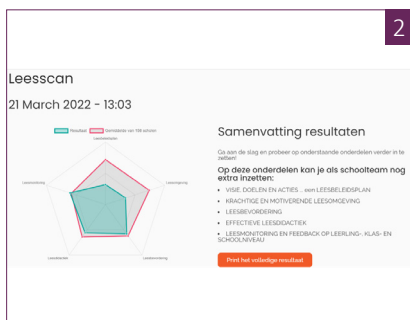
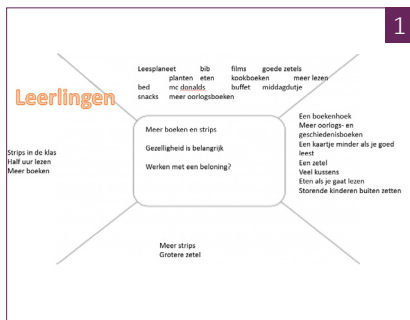
- In 18-19 deden we onderzoek naar de noden rond lezen in de provinciale scholen. We verbonden deze noden aan (inter)nationaal en Vlaams (lees)onderzoek en tekenden een concept van begeleidingstraject uit.
- In 19-20 werkten we ons professionaliseringstraject concreet uit en ontwikkelden we materiaal. De professionalisering van de scholen bestaat uit twee sporen: een spoor rond leesbeleid en een tweede spoor rond leesdidactiek.
- In 20-21 gingen we aan de slag in 12 scholen: we hebben alle deelnemende scholen op vlak van leesbeleid begeleid en een aantal scholen rond effectieve leesdidactiek.
- In 21-22 hebben we de professionalisering in die 12 scholen verdergezet en hebben we in 6 nieuwe scholen een traject opgestart.

Wat hebben we bijgestuurd?

Ten eerste hebben we het spoor rond leesbeleid bijgestuurd door de toevoeging van het gebruik van data. Tijdens de sessies verzamelen we data, zowel kwalitatieve als kwantitatieve data en samen met de scholen bekijken we hoe die data een rol kunnen spelen in het bepalen van beleidskeuzes. Voor de scholen die het traject al aan het lopen waren, hebben we heel concreet ingezet op het uitwerken van actieplannen. De nieuwe scholen hebben het datatraject van bij het begin doorlopen (van droom via data naar visie, doelen en actie).

Voorbeelden van verzamelde data:

1. Waar dromen leerlingen over?
2. Zelfevaluatie van de school met de leesscan
3. Resultaten vanuit een testing rond leesmotivatie

Vervolgens hebben we ook het luik rond leesdidactiek aangepast op basis van onze monitoring.

Leraren zijn getriggerd door het idee van het kunnen kijken naar een **gemodelleerde les**: een les waarin de begeleider aan leerlingen in de school een les geeft die gebaseerd is op de principes van effectieve leesdidactiek. Het enthousiast onthaal bij de leraren en de grote vraag naar een gemodelleerde les hebben ervoor gezorgd dat we op deze methodiek meer ingezet hebben.

‘Dankzij’ corona hebben we nog meer geïnvesteerd in webinars en videolessen, en zo maken we ons professionaliserings-traject een stuk toegankelijker. De videolessen kunnen bekeken worden waar en wanneer de leraren willen.

En nu corona wat verder weg lijkt, hebben we ook echt kunnen in de klassen aanwezig zijn, om zelf les te geven of om te gaan kijken naar leeslessen (klasbezoeken). Concreet ziet het luik rond didactiek er zo uit:

6 sessies

1. Online webinar rond effectieve didactiek
2. Videoles rond diep en gemotiveerd lezen
3. Modelles *in de klas*
4. Videoles rond tekstkeuze
5. Workshop: samen leesles ontwerpen
6. Lesobeservaties *in de klas*

DIEP EN GEMOTIVEERD LEZEN

TEKSTKEUZE

Bied een gevarieerd tekstaanbod

Selecteer rijke, complexe en motiverende teksten

STAPPEN IN EEN LES DIEP EN GEMOTIVEERD LEZEN

Stap1:
prereading

Stap2:
eerste keer
lezen

Stap3:
tweede keer
lezen

Stap4:
derde keer
lezen

Stap5:
(productieve)
activiteit

Wat zegt de tekst?

Hoe zegt de tekst het?

Wat betekent de tekst?

GOLDEN RULES

Observeer en probeer.

Laat leerlingen jou observeren terwijl je modelt, doe het dan samen met hen. Vervolgens laat je het hen per twee proberen. In een laatste stap proberen ze het alleen. Zo bouw je je ondersteuning af.

Praat over wat er staat.

Laat leerlingen in interactie gaan met en over de tekst. Tekstgerichte vragen zorgen ervoor dat er een soort 'dialog' ontstaat tussen leerlingen en de tekst. Ook de dialog over de tekst tussen de leerlingen onderling is belangrijk.

Noteer en leer.

Laat leerlingen in de tekst moeilijke woorden en antwoorden op (tekstgerichte) vragen aanduiden. Op die manier leren ze hun eigen leerproces in handen nemen. Na veel oefenen kunnen ze dan zelf een transfer maken naar nieuwe teksten. Zo leren ze leren.

5 TIPS OP EEN RIJ

Tip 1: werk doelgericht.

Tip 2: activeer en motiveer alle leerlingen.

Tip 3: check het begrip van elke leerling.

Tip 4: zet in op actieve kennisverwerking.

Tip 5: koppel terug naar je doelen.

Ten slotte heeft de samenwerking met UGent rond leesonderwijs ervoor gezorgd dat we intensief wetenschappelijke tools en inzichten konden integreren in onze professionalisering en in onze monitoring.

We schetsen hierbij enkele voorbeelden:

- **het resultaat van de SRQ (leesmotivatietest: zie pagina 19)**
helpt onze scholen om datagedreven keuzes te maken;
- **het gericht verzamelen van data i.v.m. begeleidingstraject in het kader van onderzoek**
zet de begeleiders nog meer aan tot reflectie.

2. BUITENGEWOON BASISONDERWIJS

Ook in BuBao werd op het 'tweesporenbeleid' verder ingezet: er was/is een duidelijke focus op leesbeleid enerzijds en leesdidactiek anderzijds. We hopen zo de leesmotivatie en -vaardigheid te stimuleren en te verhogen. Het procesverloop in BuBao ziet er als volgt uit:

- 19-20: POV volgde samen met een logo en leraar van elke school de LIST-opleiding in Rotterdam (georganiseerd door de Hogeschool Utrecht). De noden van de scholen werden in kaart gebracht, (inter)nationaal (lees)onderzoek werd onder de loep genomen en op basis daarvan tekenden we in overleg met de scholen een begeleidingstraject uit.
- 20-21: we stelden een 'team draaiboek' (schooloverstijgend) en een kernteam (per school) samen. 'Team draaiboek' hertaalde de LIST-principes, wat resulteerde in een Lees- en Wegwijzer. Deze wijzers geven de scholen richting bij het uitrollen van de LIST-principes in de school- en klaspraktijk (vanaf 22-23). Het kernteam focuste vooral op leesbeleid: op basis van een degelijke analyse van de beginsituatie (met behulp van de Leesscan) werd werk gemaakt van actieplannen (die op hun beurt resulteerden in een dynamisch en onderbouwd leesbeleidsplan per school).

- 21-22: dit schooljaar maakten we geen onderscheid meer tussen 'team draaiboek' en het kernteam maar gingen we per school met één leesteam verder aan de slag. De focus lag zeer sterk op leesdidactiek. De specifieke inhoudelijke invulling van dit schooljaar wordt hieronder meer in detail beschreven.

In 21-22 hebben we ingezet op:

- Creëren van draagvlak in de scholen;
- Professionalisering van de leraren;
- Verdere uitwerking van het leesbeleid;
- Verdere vormgeving van de leesomgeving;
- Continuering van de monitoring van de leesmotivatie.

De specifieke invulling en het tempo van de begeleidingen gebeurden telkens in nauw overleg met de directies en de leesteam. Dit betekent ook dat we niet op elke school dezelfde stappen hebben gezet.

Creëren van draagvlak in de scholen

Via personeelsvergaderingen en studiedagen (met workshops) werden zowel het leesverhaal als de LIST-principes kenbaar gemaakt. We zetten in op informeren, motiveren en activeren van de teams. Elke directeur heeft in duo met een POV-begeleider een leesles gegeven (volgens de LIST-principes, inclusief een mini-les). Deze lessen werden gefilmd, fragmenten werden getoond tijdens de personeelsvergaderingen/studiedagen en zullen ook opgenomen worden in de databank van leeslessen die in 22-23 verder vorm zal krijgen.

Professionalisering van de leraren

- Via de personeelsvergaderingen: focus lag op informeren (vond in elke school plaats). De personeelsvergaderingen kunnen gezien worden als een soort van officiële kick-off. Na afloop van de vergaderingen kreeg elke leraar een Lees Wijs totebag, gevuld met een visualisatie van de leesvisie, de Lees- en Wegwijzer en ander (didactisch) (lees) materiaal. De inhoud van de tassen varieerde van school tot school.
- Via studiedagen en workshops: focus lag op professionaliseren (vond nog niet op elke school plaats, invulling varieert van school tot school, op basis van de noden). Elke school heeft een plan van aanpak klaar om de LIST-principes, zoals beschreven in de Leeswijzer, in de praktijk uit te rollen. Dit impliceert een aantal organisatorische ingrepen die ook van dichtbij opgevolgd zullen moeten worden.
- Via workshops aangeboden: boekenbabbels, interactief voorlezen, leesles (inclusief mini-les).
- Via co-teaching: focus ligt opnieuw op professionaliseren (vond nog niet op elke school plaats). Concreet werden leeslessen gegeven (én gefilmd) met leraren van de midden- en bovenbouw, telkens in duo met een POV-begeleider. Nadien werden de ervaringen van leraren en leerlingen besproken tijdens een reflectiegesprek.
- Via een databank: we willen het materiaal dat we ontwikkelen zoveel mogelijk borgen en aanbieden aan/delen met de scholen. De databank zal zowel uit beeldmateriaal als uit lesvoorbereidingen bestaan.

Verder ontwikkelden we een les-sjabloon, gekoppeld aan de onderwijsdoelen, om de leraren te ondersteunen bij het maken van een leesles. Dit moet ook de uniformiteit en toegankelijkheid in de databank garanderen.

Verdere uitwerking van het leesbeleid

Tussendoor werd ook verder werk gemaakt van de lopende actieplannen (visie/beleid, didactiek, omgeving, netwerk en monitoring). Niet tegenstaande visie/beleid vooral de focus was in 20-21 en didactiek vooral prioritair in 21-22, kwamen ook de andere domeinen sporadisch aan bod. We merkten dat vooral de leesomgeving aan bod kwam/komt. Die omgeving (zowel de leesomgeving zelf als het boekenaanbod) is dan ook cruciaal in het LIST-verhaal. Ons doel is om de leesbeleidplannen zoals die er nu liggen, bij de start van 22-23 verder te formaliseren, te evalueren en bij te sturen waar nodig.

Verdere vormgeving van de leesomgeving

Er werd het voorbije schooljaar enerzijds ingezet op de inrichting van de leesomgeving in de klassen en op school.

Enkele voorbeelden daarvan:

- De leeshut in PSBO De Sterretjes;
- De leeskarretjes in Kiempunt Buggenhout en in PSBO De Sterretjes;
- Aan de hand van kleine ingrepen/acties lezen meer zichtbaar maken in de klassen/op school (boeken in de kijker in de klas, affiches en posters met spreuken over lezen);
- Zichtbaar maken van de visualisaties van de visies in de klassen/op school.

Anderzijds werd ook geïnvesteerd in de schoolbib en het boekenaanbod. Enkele voorbeelden daarvan:

- Inventaris van het bestaande aanbod in samenwerking met de leerlingen;
- Aankoop van boeken bijvoorbeeld in Kiempunt Eeklo. Dit aanbod werd op een creatieve manier gepresenteerd aan het volledige team tijdens de personeelsvergadering.
- Aankoop van boeken in samenwerking met ouders, bijvoorbeeld in PSBO De Sterretjes.

Continuering van de monitoring van de leesmotivatie

Een laatste belangrijke pijler ten slotte is de monitoring van de leesmotivatie. Die gebeurt aan de hand van de SRQ-vragenlijst (aangepaste versie). In 20-21 gebeurde een eerste afname, in 21-22 een tweede afname. De afname zelf gebeurt door de logo's/klastitularissen met ondersteuning van POV (waar nodig). De verwerking zit (voorlopig nog) in handen van POV. Er werden feedbackrapporten gemaakt (per klas en per school). In 22-23 gaan we samen met de teams met die rapporten aan de slag in functie van:

- Het in kaart brengen van de effecten van onze acties en de daaraan gekoppelde bijsturing;
- Het ondersteunen van de teams bij het versterken van hun datageletterdheid.

We willen ook samen met de teams nadenken hoe we deze monitoring kunnen continueren in het leesbeleid.

Voor het schooljaar 22-23 zien we heel wat kansen. We willen dan ook heel graag even vooruitblikken en meegeven dat we graag (verder) inzetten op:

- Het formaliseren, evalueren en bijsturen van de leesbeleidsplannen;
- Verder monitoren van de leesmotivatie (en ook versterken van de datageletterdheid van de teams);
- Professionaliseren van de teams (via studiedagen/workshops/co-teaching);
- Vormgeven van de databank met didactisch materiaal (opnames en lesvoorbereidingen);
- Samenwerken met de lokale bibliotheken (in functie van de verdere vormgeving van de leesomgeving in de klassen en op de scholen, vooral ook met het oog op ondersteuning voor de uitbreiding en opvolging van het boekenaanbod);
- Het samenbrengen van de scholen om ervaringen en expertise uit te wisselen rond specifieke lees- en LIST-topics (en in het bijzonder de uitwisseling over de praktische uitrol van de LIST-principes vanaf 22-23).

POV wil ook over de landsgrenzen heen leren en zet daarom in op **Europese projecten**. PISO Tienen werd gevraagd om deel te nemen aan het Erasmus+ project iRead dat POV coördineert. Dit project startte in januari 2022 en zal eindigen in januari 2025. Het is ontstaan omdat POV en de partners extra willen inzetten op de leesmotivatie bij jongeren in het beroepsonderwijs. Onze partners hierin zijn Estland (Kehtna) en Ierland (Conlan School), twee landen die hoog scoren in de PISA-toetsen. Naast de professionalisering via een e-course en een live training Close Reading in Ierland, maken we een online leesgame. Leerlingen zullen, gemotiveerd door verschillende elementen van gamification, letterlijk een leesparcours afleggen. Tijdens hun tocht komen ze verschillende uitdagingen tegen. Het doel is de verschillende teksten, via de methodiek van Close Reading, te lezen en de bijhorende opdrachten tot een goed einde te brengen.

Tijdens de eerste boeiende (live) transnationale projectmeeting in Kortrijk (mei 2022) werden de grote lijnen voor de komende jaren uitgezet: plan van aanpak, tijdslijn, disseminatieplan, outputs, brainstorm leesgame, aanpak Close Reading, planning professionalisering en onderzoek waren de voornaamste punten die werden afgeklopt.

Tussentijdse maandelijkse online meetings zorgen voor een korte opvolging van het proces zodat er tijdig kan worden bijgestuurd waar nodig. Via een halfjaarlijkse nieuwsbrief van iRead (<https://pov.be/wp-content/uploads/2022/06/Nieuwsbrief-juni-22-iRead.pdf>) en verschillende posts op social media en de POV-website worden stakeholders op de hoogte gehouden van het verloop van het project.

Nog voor de zomervakantie werd het onderzoek voor nulmeting in oktober 2022 uitgewerkt en brainstormen leerlingen van PISO Tienen en Kehtna over de manier waarop zij de leesgame zowel inhoudelijk als conceptueel zien. Op die manier willen we de verbondenheid versterken en aansluiten bij de leef- en gamewereld van de leerlingen, hetgeen de (lees)motivatie enkel ten goede komt.

REFLECTIE EN VOORUITBLIK NAAR 2022-2025 – GEÛPDATET BEGELEIDINGSPLAN

- Als begeleidingsdienst hebben we grote stappen gezet in de professionalisering van onze scholen, maar ook in onze eigen professionalisering. De samenwerking met een universiteit en buitenlandse partners zorgt ervoor dat we de eigen expertise nog verdiepen.
- We hebben een aantal bijsturingen gedaan aan de begeleidingstrajecten. Wij maken bewust kwaliteitslussen.
- Het blijft onze ambitie om alle scholen mee te nemen in het lees-verhaal. We willen de scholen die we op dit moment begeleiden verder ondersteunen bij het monitoren en professionaliseren. Tegelijkertijd zullen we andere scholen (besturen, leidinggevend en leraren) sensibiliseren rond het belang van leesbegrip en leesmotivatie. Ook iRead zal hierin een rol spelen.
- Als begeleidingsdienst blijven we graag *vriend voor het lezen* en gaan we *samen voor een leesoffensief*.

Lezen dat smaakt!

IK vind lezen tof
wil leren lezen
weet wat ik lees
lees, dus ik leer

Kiempunt campus Assenede

LEEST!

In de kijker: rijke leesomgeving - breed leesnetwerk

Trending: functioneel lezen is hip én handig!

Feit: voorlezen zorgt voor meer leesplezier!

Getuigenis: "Ik werk op maat van elk kind."

LEZEN IS...

KENNIS

LEVEN

VOOR IEDEREEN

DROMEN

GENIETEN

OEFENEN

LEZEN GEEFT JE SUPERKRACHT!

Prof. M. Gutesbuch

Vitamine L
Omdat lezen helpt

Het PTI creëert een leescultuur door met het schoolteam samen te werken vanuit de verwachtingen van de leerlingen en de leerkrachten. Het doel is het leesplezier en de leerprestaties van de leerlingen op een positieve manier te stimuleren.

Bepaal het Lezainegehalte
Hoe voedzaam is jouw boek?
De tabel van Lezainines:
De ogenschijnlijk wetenschappelijke bepaling van leesvoer

De formule van Gutesbuch
Hoeveel vitamine L bevat jouw boek?

Aantal bladzijden	Lezainegehalte	Functiefactor
blz.	Lz	
x		x
=		
10		

www.ik-word-pti.be/vitamineL

Vitamine L-boekenstand
Deel jouw boeken en lees die van anderen.
De Vitamine L-boekenstand vind je in de betere leraarskamers en olc's.

Product vrij verkrijgbaar voor kinderen, jongeren en volwassenen. Kan voor, na of tijdens de maaltijd. Niet combineerbaar met rijden. Opgelet, lezen kan serieus veel kennis en wijsheid veroorzaken.

LEESWIJS Je kan lezen op rustige plaatsen

Je kan doelen stellen. Als je dat doet, word je je bewuster van wat je wilt bereiken!

LEZEN IS LEUK

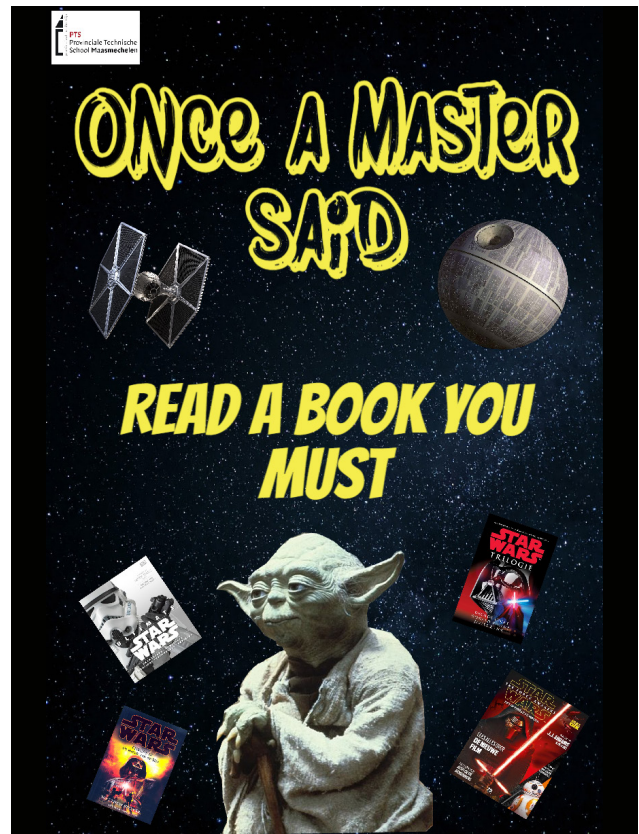
Lezen in verschillende talen maakt lezen ook interessant

Ontdek in welk genre van boeken je geïnteresseerd bent

avAnt PROVINCIAAL ONDERWIJS

Van boeken leer je meer dan je denkt.

PTS Provinciale Technische School Pilsaemeden

ONCE A MASTER SAID

READ A BOOK YOU MUST

2.4 Wiskundeleraren verder professionaliseren in effectief wiskundeonderwijs.

2.5 Samen met leraren-/beleidsteams relevante data analyseren en verwerken i.f.v. kwaliteitsontwikkeling en leerwinst

Naar aanleiding van **de peilingen wiskunde** in 2018 (A-stroom) en 2019 (B-stroom) gingen we met scholen aan de slag met hun schoolfeedbackrapport. We gebruikten hiervoor het stappenplan van STEP voor het lezen en omgaan met deze data. In scholen met zowel een A- als B-stroom wisselden de vakgroepen uit en versterkten ze zo elkaar.

We werkten vanuit een waarderend perspectief en lieten de vakgroep noteren hoe ze hun wiskundeonderwijs op de school vormgeven. Daar gaven leraren een waardering aan: wat loopt goed en wat minder goed. Vervolgens lezen en interpreteren we samen met de leraren het feedbackrapport. Leraren formuleerden hun vaststellingen en verklaringen. Bovendien maakten we de koppeling met de nieuwe eindtermen. Als derde stap in het traject gaven we kaders mee die door STEP aangereikt werden als hulpmiddel om het wiskundeonderwijs te verbeteren zodat leerlingen beter presteren. Per kader noteerde de vakgroep acties in een plan, opgesteld via de PDCA-cyclus. Tot slot creëerde de vakgroep ook een inspirerend toekomstbeeld van hun wiskundeonderwijs. Dat deden ze onder de vorm van een coverstory die de visie van de vakgroep representeert.

KLASSE

Klasse > Klastips > Effectief lesgeven

ZO DOEN ZIJ HET

Wiskunde in 1B: betere cijfers door sterk samenspel met PAV

5 oktober 2022 • 6 minuten lezen

Chronologie doorbreken

Joyce Herrie: “Binnen dat duidelijke kader lieten de STEP-onderzoeker en pedagogisch begeleider het initiatief voor acties vooral aan ons. Tijdens vervolgsessies evalueren we telkens, sturen we bij en formuleren we nieuwe acties. Met hun zegen **bundelen we PAV, wiskunde en Nederlands** vrij snel tot 1 krachtige leeromgeving.”

“Die cluster helpt om de leerstof beter op elkaar af te stemmen. Zeker bij meetkunde gebeurde dat vroeger te weinig. Een voorbeeld: omtrek en oppervlakte brengen we nu op hetzelfde moment aan als het PAV-thema ‘wonen’. Ideaal om na goede instructie via heel veel **uitdagende, levensechte oefen- en herhalingskansen** de eindtermen te bereiken. Anders dan vroeger evalueren we ook ontwikkelingsgericht (<https://www.klasse.be/182646/evaluatie-is-een-van-de-moeilijkste-taken-van-een-leraar/>).”

“We doorbreken daarbij de chronologie van ons wiskundeboek. Tussen de theorie over omtrek en oppervlakte lagen tientallen pagina’s en enkele maanden. Onnodig, vinden we, want dan **verliezen leerlingen het verband uit het oog**. Bovendien hadden we ervaren dat wiskundige theorie maanden later toepassen in PAV, vaak voor geen meter liep. We dachten als leraar te snel: dat kennen ze toch nog?”

Geachte directeur,

Beste vakgroepverantwoordelijke, leerkracht wiskunde, coördinator,

Velen onder jullie namen vorig schooljaar deel aan de digitale afname basisgeletterdheid wiskunde.

We zetten de samenwerking met de examencommissie dit schooljaar verder.

Op het directeurenoverleg van 9 september werd de concretisering voor dit schooljaar toegelicht.

Hieronder geven we de belangrijkste items mee:

- De eerste afname BG Wiskunde zal doorgaan tussen maandag 10 oktober 8.00h en vrijdag 21 oktober 17.00h. Scholen kunnen zelf kiezen wanneer ze de afname inplannen binnen deze tijdsperiode. Deze datum werd gekozen op basis van de bevraging die eind vorig schooljaar werd verspreid.*
- De screening bestaat uit 20 open en gesloten digitale vragen. Elke ET BG komt aan bod. Samen met een tweede afname, gepland in maart 2023, wordt de volledige inhoud van de ET BG bevestigd.*
- Per ingeschreven leerling voorzien we een unieke login. Leerlingen kunnen 1x aanmelden op het digitale platform. Per school voorzien we reserve-accounts.*
- De test kan niet onderbroken worden. Wél staat de tijdsduur ingesteld op 90min. Dit overstijgt de gemiddelde afnametijd ruimschoots waardoor leerlingen voor wie het wenselijk is even kunnen pauzeren.*
- Na het beëindigen van de afnameperiode, ontvangen jullie na 2 à 3 weken de resultaten op individueel en op klasniveau.*

Jullie doen (opnieuw) mee? Fijn! Om jullie de unieke login per leerling te bezorgen, vragen we om van alle deelnemers de gevraagde gegevens in te vullen in bijgevoegd Excel-bestand (of een ander te bewerken uittreksel te bezorgen waar deze gegevens in vermeld staan).

Wens je meer uitleg over dit project? Nog andere vragen? Neem gerust contact op.

Resultaten op schoolniveau

School	Pitterswaard		
Rijlabels	Gemiddelde van BG1	Gemiddelde van BG2	G
	75	60	
	58	41	
	76	73	
	76	27	
	79	44	
	65	33	
	56	41	
	81	37	
Gemiddelde	70	44	

Aanpak ET BG 2 op schoolniveau verdient aandacht. Aanpak binnen de vakgroep!

Resultaten op klasniveau

School	Pitterswaard		
Rijlabels	Gemiddelde van BG1	Gemiddelde van BG6	Gemiddelde van BG7
	75	66	92
	58	34	82
	76	83	90
	76	73	80
	79	75	81
	65	31	81
	56	25	100
	81	50	92
Gemiddelde	70	54	85

Klassikaal aan de slag met ET BG 6

Resultaten op leerlingenniveau

	F	G	AE	AF	AG	AH	AI	AJ	AK
Naam	Voornaam	BG1	BG2	BG3	BG4	BG5	BG6	BG7	
		67	11	67	0	100	50	50	
		67	33	67	100	100	100	75	
		83	78	100	100	100	50	100	
		100	56	100	100	100	100	100	

In navolging van het actieplan wiskunde sloten we als begeleidingsdienst een samenwerkingsovereenkomst met de examencommissie. Samen zetten we onze schouders onder een project waar de **basisgeletterdheid wiskunde** in de provinciale scholen wordt gemonitord. Hiermee komen we tegemoet aan twee bezorgdheden die in de scholen rond de basisgeletterdheid wiskunde heersten: het ontwikkelen van een valide en betrouwbare test met vragen die beantwoorden aan de gevraagde functionele context enerzijds en het verzamelen en in kaart brengen van individuele leerlingresultaten anderzijds.

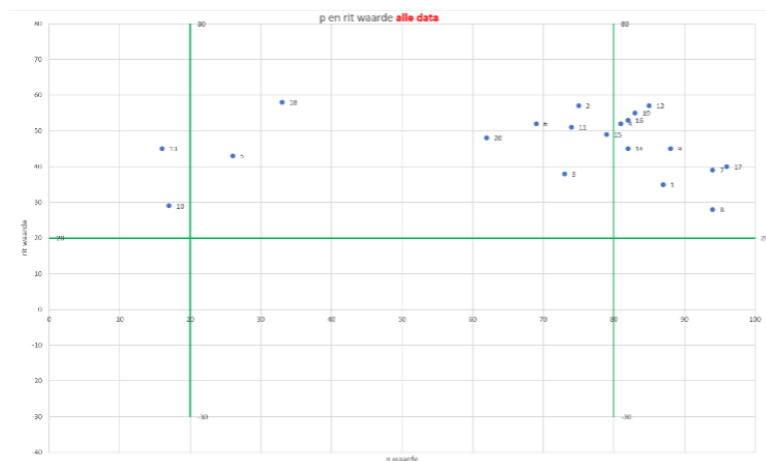
We organiseerden een eerste digitale afname in januari 2021. Hieraan namen 1600 leerlingen van 19 provinciale scholen deel. De verplichte quarantaine van klassen bij x aantal besmettingen strooide nog wat roet in het eten bij de deelname van enkele klassen. De resultaten werden verwerkt en leidden tot een rapportering per school. Dit rapport was de basis om met vakgroepen en directies in gesprek te gaan over de basisgeletterdheid wiskunde. In enkele scholen leidde dit gesprek op korte termijn uit tot enkele quick-wins. In andere scholen vormde het rapport de basis om in gesprek te gaan rond wiskundendidactiek of zelfs de schoolorganisatie. 14 scholen namen deel aan het vrijblijvende gesprek over de resultaten van deze eerste afname.

*Berekeningen met procenten, rekenen met gegevens uit tabellen en verhoudingstabellen vormen een uitdaging voor onze leerlingen en dus voor onze leraren.
professionele dialoog # wat leren we uit resultaten BG*

De resultaten werden op macro-niveau gepresenteerd aan de directies waar we ook conclusies over de hele steekproef konden bespreken (A-stroom vs. B-stroom, 1e jaar vs. 2e jaar). De verschillende eindtermen basisgeletterdheid wiskunde werden hier ook uitgebreid toegelicht.

Een tweede afname ging door in mei 2022. 2400 leerlingen uit 21 verschillende scholen namen hieraan deel. De conclusies op macro-niveau bleven ongewijzigd, maar op schoolniveau werden de resultaten van enkele gerichte acties al duidelijk. Ook na deze afname gingen we met de scholen in gesprek. We konden hierbij al een eerste keer de effecten opvolgen van scholen die aan beide afnames deelnamen. Zowel op individueel, klas- en schoolniveau konden we de eerste effecten in kaart brengen. Enkele scholen gingen verder in de data-analyse en voerden extra parameters in om acties gericht te organiseren: moedertaal, basisonderwijs gevolgd in Nederland, ...

Validiteit van de vragen

REFLECTIE EN VOORUITBLIK NAAR 2022-2025 – GEÛPDATET BEGELEIDINGSPLAN

- Wat de peilingen en schoolfeedbackrapporten betreft doen we in 22-23 een opvolgessie, een opvolging van het actieplan.
- Sommige scholen konden ook deelnemen aan de peilingen wiskunde van 2022. Met de resultaten daarvan kunnen we ook weer aan de slag.
- Bij de peilingen en schoolfeedbackrapporten betrokken we vaak binnen de school ook de A- of B-stroom die geen peilingen meegedaan had. De scholen die geen feedbackrapport kregen, kunnen ook dit traject volgen, maar dan op basis van de factsheets. Echter veel scholen zullen hiervoor niet opteren, want zij zijn ingestapt in het prioritair nascholingsproject B+, waarin we vooral inzetten op verdere professionalisering van leraren wiskundige vaardigheden B-stroom.
- In de gesprekken over de basisgeletterdheid wiskunde gaven de leraren suggesties van bijsturing (combinatierapport van verschillende afnames, planning tijdens het schooljaar, ...). Ook werd op het einde van het schooljaar een bevraging georganiseerd: enerzijds als effectmeting bij de leraren, anderzijds om de werking naar volgend schooljaar bij te sturen. Met onze partner zaten we samen om oplossingen te zoeken voor kleine moeilijkheden en cours de route.
- Dit project BG wiskunde kende een gunstige evaluatie, en op vraag van de provinciale scholen zetten we dit ook verder in 22-23. We kiezen opnieuw voor een tweejaarlijkse afname, waar we nu ook de evolutie van dezelfde cohorte leerlingen in jaar 1 en 2 kunnen opvolgen.

3. Implementeren van curriculumwijziging: het realiseren van onderwijsdoelen met bijzondere aandacht voor evaluatie, duaal leren, handelingsplanning, (ex-)OKAN en CLIL

Pijler 3 in cijfers

BEREIK PIJLER 3

97% van de provinciale secundaire scholen meer dan 20u op maat begeleid

100% van de provinciale buitengewone secundaire scholen OV4 meer dan 20u op maat begeleid

100% van de provinciale deeltijdse centra meer dan 20u op maat begeleid

100% van de provinciale centra voor volwassenenonderwijs meer dan 20u op maat begeleid

75% van de provinciale buitengewone basisscholen meer dan 20u op maat begeleid (LIST)

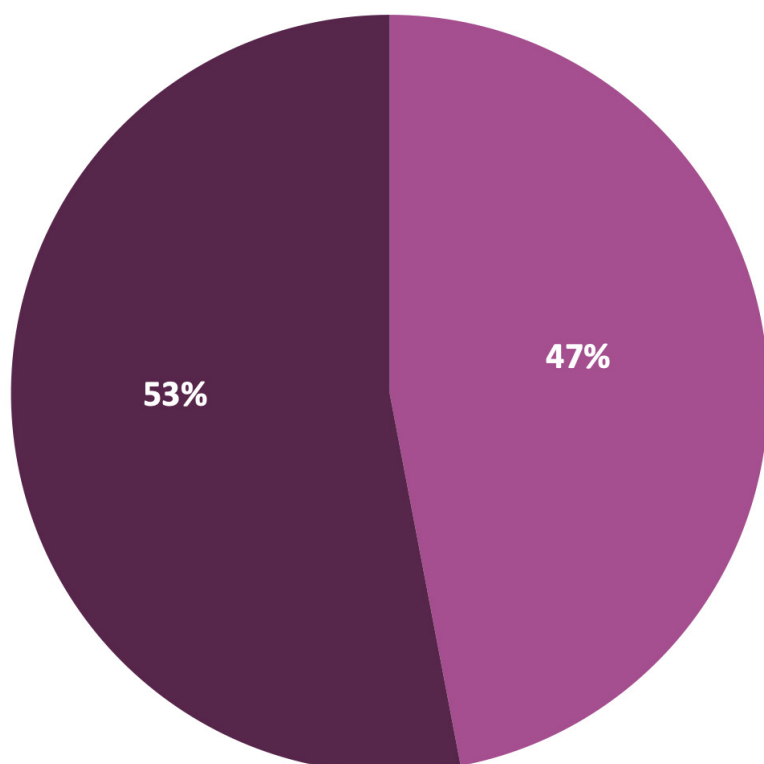
4467 rechtstreekse contacten i.f.v. ondersteuning pijler 2:

- 2321 leraren
- 1852 leidinggevenden, middenkader & coördinatoren en bestuursleden
- 294 leerlingenbegeleiders/CLB/ONW

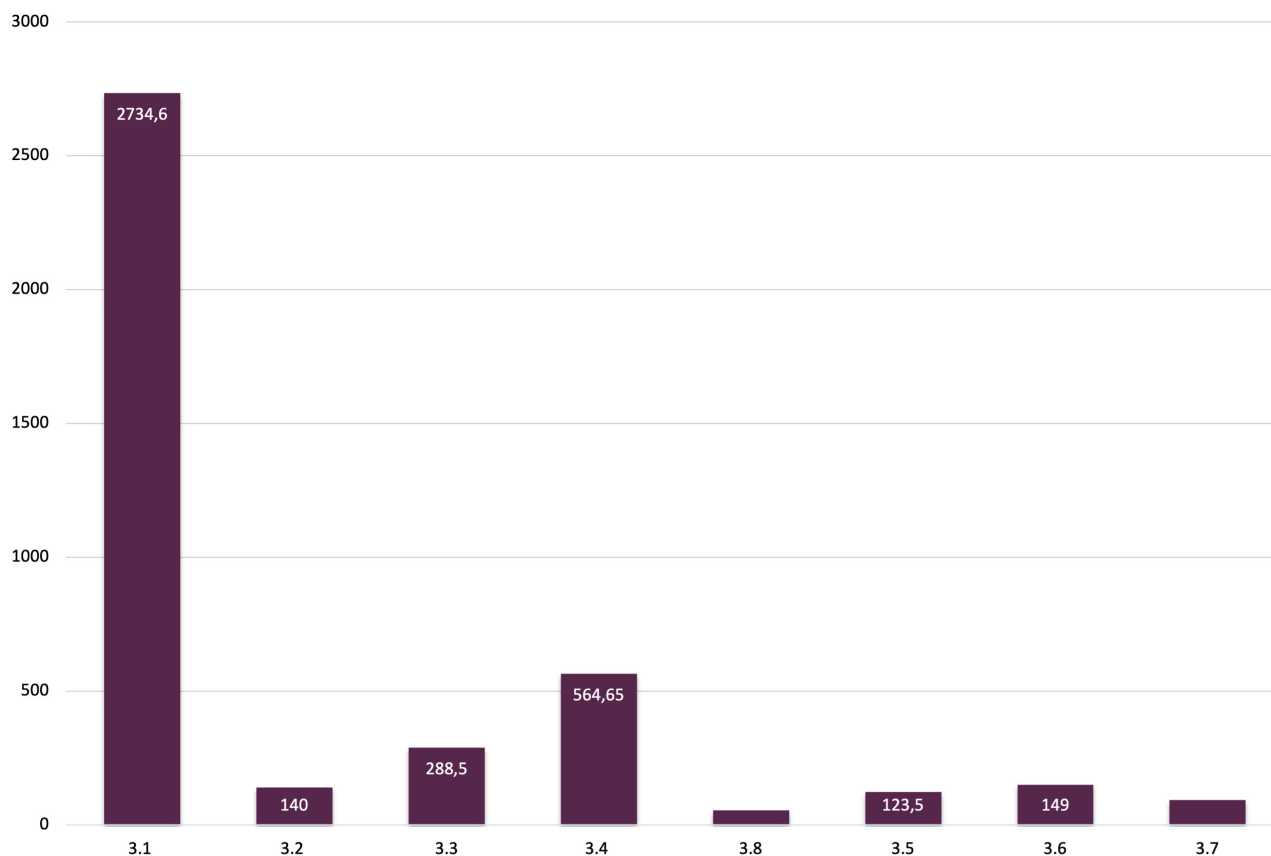

PIJLER 3 T.O.V. ANDERE PIJLERS

Pijler 3: Realisatie onderwijsdoelen	47%
Andere pijlers	53%

UREN BEGELEIDING PER OD VAN PIJLER 3

OD	Uren
3.1 Realisatie onderwijsdoelen 1e/2e/3e graad SO/BUSO OV4	2734,6
3.2 Bloom leerlingenevaluatie 1e/2e/3e graad SO/BUSO OV4	140
3.3 Cursistenevaluatie NT2/Praktijkopleidingen VO	288,5
3.4 Duaal leren SO	564,65
3.8 Duaal leren VO	54,5
3.5 OKAN SO	123,5
3.6 Handelingsplanmatig werken BuO	149
3.7 CLIL	93,5
Pijler 3: Realisatie onderwijsdoelen	4148,25

Met pijler 3 willen we graag verandering in de lespraktijk nastreven, level 3 in het model van Kirckpatrick & Kirckpatrick (2006). Ook hier gebruikten we 'inzicht verhogen' (level 2) als opstap. De leraren hebben inzicht in de onderwijsdoelen via infosessies, webinars of filmpjes met contactmoment. Ook voor de leidinggevendenden organiseerden we masterclasses.

3.1 Scholen ondersteunen bij de realisatie van de eindtermen, cesuurdoelen en leerplandoelen in de 1e, 2e en 3e graad

3.2 Professionaliseren van leraren m.b.t. leerlingevaluatie afgestemd op het doelenkader

De tweede graad was 'klaar' om de modernisering in te gaan. Vorig schooljaar (20-21) hadden de scholen schooleigen lessentabellen opgesteld. Bij dit traject hadden we de scholen individueel intensief ondersteund via filmpjes en online/fysieke sessies. Ongeveer 85% van de eindtermen kon gekoppeld worden aan wekelijks terugkerende vakken. Voor de overige 15% werd nagedacht over opties die aanleiding gaven tot een meer efficiënte verdeling van de onderwijstijd (bijvoorbeeld, het organiseren van semestervakken). Ook de uitdaging 'hoe en in welke vakken/projecten de eindtermen, cesuurdoelen en doelen BK's te realiseren' was door elke school aangegaan. Ook hierbij stelde de begeleidingsdienst inhoudelijke informatiefilmpjes ter beschikking en begeleidde intensief én gedifferentieerd de processen in alle provinciale scholen en KW Ibis. Leraren beschikten over doelenpakketjes: een opsomming per vak van de schooleigen per studierichting eigen set van eindtermen, specifieke eindtermen en doelen BK.

Het fundament was gelegd, elke school aan het stuur. In 21-22 investeerden we in verdere **professionalisering enerzijds en het maken van kwaliteitslussen – zowel borgen als bijsturen - anderzijds**. 21-22 was dan ook hét moment om kwaliteitslussen te maken in de eerste graad: al 2 jaar gedraaid, reeds 3 jaar aan het bouwen. Waar stonden we in de eerste graad. Er was nood aan een stand van zaken én aan afstemming met de tweede graad.

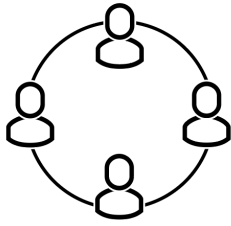
PROFESSIONALISERING

Voor de professionalisering vertrokken we steeds vanuit een **professionele dialoog** met leidinggevendenden, (kern)teams en/of leraren. De professionalisering bestond zowel uit

- het versterken/uitbreiden van de kennisbasis via masterclasses, infosessies of webinars;
- als het aanleveren van ontwikkeld materiaal via infosites of infobundels;
- het doelgericht samen leren en aan de slag gaan via PLG's over de scholen heen;
- het doelgericht op maat leren en aan de slag gaan via vakgroepbegeleiding;
- (individueel) feedback geven op bestaand les- en evaluatiemateriaal o.a. via zitdagen Bloom in de school of het centrum;
- het in co-creatie ontwikkelen van rubrics om de eindtermen (met transversaal karakter) te evalueren.

Professionele dialoog STEM

Om de (geïntegreerde) STEM-werking optimaal te begeleiden, werkte het STEM-team binnen POV een stappenplan uit ter ondersteuning van de eerste en tweede graad in de provinciale scholen. Het stappenplan bestaat achtereenvolgens uit een masterclass STEM bedoeld voor leidinggevendenden, een toelichting van het STEM-kader voor de verschillende STEM-teams binnen de scholen en feedback op bestaande STEM-projecten met behulp van de ontwikkelde STEM-kijkwijzer. Het modeltraject wordt hieronder verder toegelicht.

STAP 1: ORGANISATIE VAN STEM IN DE BASISVORMING

1

AANDACHTSPUNTEN

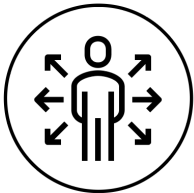
- Team bestaande uit leerkrachten die betrokken zijn bij de realisatie van de eindtermen uit de STEM-bouwsteen
- Eventueel aangevuld met (een) leidinggevende(n)
- Coördinatie

ROLLEN

- Geïntegreerde STEM in project of vak
- Subvaardigheden en STEM-concepten in STEM-disciplines
- Scheiding tussen STEM uit specifieke vorming en STEM uit basisvorming
- Visie op STEM
- Leerlijnen STEM
- Uitwerken van STEM-projecten

De STEM-masterclass beoogt het ruimer STEM-kader te verduidelijken voor de beleidsteams. In deze masterclass wordt geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende graden en finaliteiten, maar lichten we toe hoe de verschillende eindtermen uit de STEM-bouwsteen een samenhangend verhaal vormen. We maken ook een duidelijk onderscheid tussen de multi- en interdisciplinaire vaardigheden.

STAP 2: STEM-KADER PER GRAAD EN PER FINALITEIT

2

- Opbouw van sleutelcompetentie 6
- Invulling van de STEM-bouwsteen
- Realisatie en evaluatie van de STEM-doelen
- STEM-concepten
- Koppeling met andere sleutelcompetenties
- Horizontale en verticale leerlijn

WERKWIJZE PBD OP AFSpraak:

- PowerPoint via webinar of fysiek
- Verwijzingen naar STEM-website POV

OPDRACHT:

- Delen van ontwikkeld of aangepast STEM-project op basis van STEM-kader met PBD

In een volgende stap brengen we dit STEM-kader gericht aan de verschillende STEM-teams binnen de school. De leraren uit de verschillende STEM-disciplines vormen het STEM-team. We schrijven een apart verhaal voor 1ste graad A- en B-stroom en voor de verschillende finaliteiten in de 2e graad. Het ruimer kader blijft ongewijzigd, maar de inhoud voor deze verschillende groepen kent nuanceverschillen. Bij de voorstelling van dit kader laten we bewust veel ruimte om rond de STEM-concepten in dialoog te gaan.

Per graad en finaliteit werd ook een kijkwijzer STEM ontwikkeld. De kijkwijzer STEM biedt houvast bij de ontwikkeling van een STEM-project. De kijkwijzer geeft ook de nodige aandacht aan andere sleutelcompetenties die bijna onlosmakelijk met STEM-projecten verbonden zijn. We vragen aan scholen om een bestaand project voor te stellen. We houden het project tegen het licht van de kijkwijzer om na te gaan waar er bijstellingen nodig zijn. Bedoeling is dat in een latere fase de STEM-teams zelfstandig verder kunnen met deze kijkwijzer.

1. Probleemstelling			
Wat is de maatschappelijke behoefte/uitdaging?			6.32 (B)
Wisselwerking tussen de STEM-disciplines onderling?			
Op welke manier ervaren leerlingen deze behoefte/uitdaging?			6.32 (B)
Definiëren van de probleemstelling			2e graad
Afbakenen van de probleemstelling			2e graad D & D/A
2. Onderzoeksvraag en hypothese			
Leerlijn onderzoeksvraag	Aangereikte onderzoeksvraag	Formuleren van een onderzoeksvraag	6.30 (T) – 13.9 (T)
Formuleren van een hypothese (verwachtingen verwoorden)	Leraar	Leerling	6.30 (T) – 13.10 (T)
3. Onderzoeksplan – experiment – ontwerp – uitvoering			
Subvaardigheden			
	Meetinstrumenten en hulpmiddelen gebruiken		2e graad
	Meetwaarden, groot- en eenheden gebruiken ¹²		6.28 (T)
	Aangereikte en zelf ontwikkelde modellen gebruiken		6.29 (T)
Verschillende STEM-disciplines¹³			6.31 (A)
	wiskunde	natuurwetenschappen	technologie
<i>Eindtermen van de STEM-disciplines:</i>			
Ontwerpen van oplossingen als cyclisch proces		Leraar	Leerling
	Bepalen van de criteria		2e graad
	Toepassen van criteria		2e graad
	Beargumenteren van keuze		1e graad A-stroom
	Identificeren van deelproblemen		1e graad A-stroom
	Bedenken van oplossingen voor deelproblemen		2e graad
	Toepassen van concepten en praktijken om deelproblemen op te lossen		6.31 (A)
	Testen, evalueren en bijsturen van deelproblemen		2e graad

¹² Realiseren en evalueren

¹³ = combinatie van minstens 2 STEM-disciplines – alle STEM-disciplines komen over de graad heen minstens één maal aan bod.

In het schooljaar 2021-2022 zijn 9 scholen in de eerste graad en 10 scholen in de tweede graad aan dit begeleidings-traject STEM gestart.

Naast deze intensieve trajecten, werd ook materiaal ontwikkeld rond de STEM-concepten. Voor de eerste graad A- en B-stroom zijn posters ontwikkeld met inhouden uit de eindtermen van de eerste graad. Voor de tweede graad werden instructiefiches opgesteld die naast inhouden uit de eindtermen tweede graad ook inhouden uit de specifieke vorming bevatten. Omdat we ervan overtuigd zijn dat een goed begrip van het STEM-kader een belangrijk onderdeel is voor het welslagen van de geïntegreerde STEM, brachten we dit kader ook op verschillende PLG's (PAV, PAV-wiskunde, HP BuSO, wiskunde en techniek).

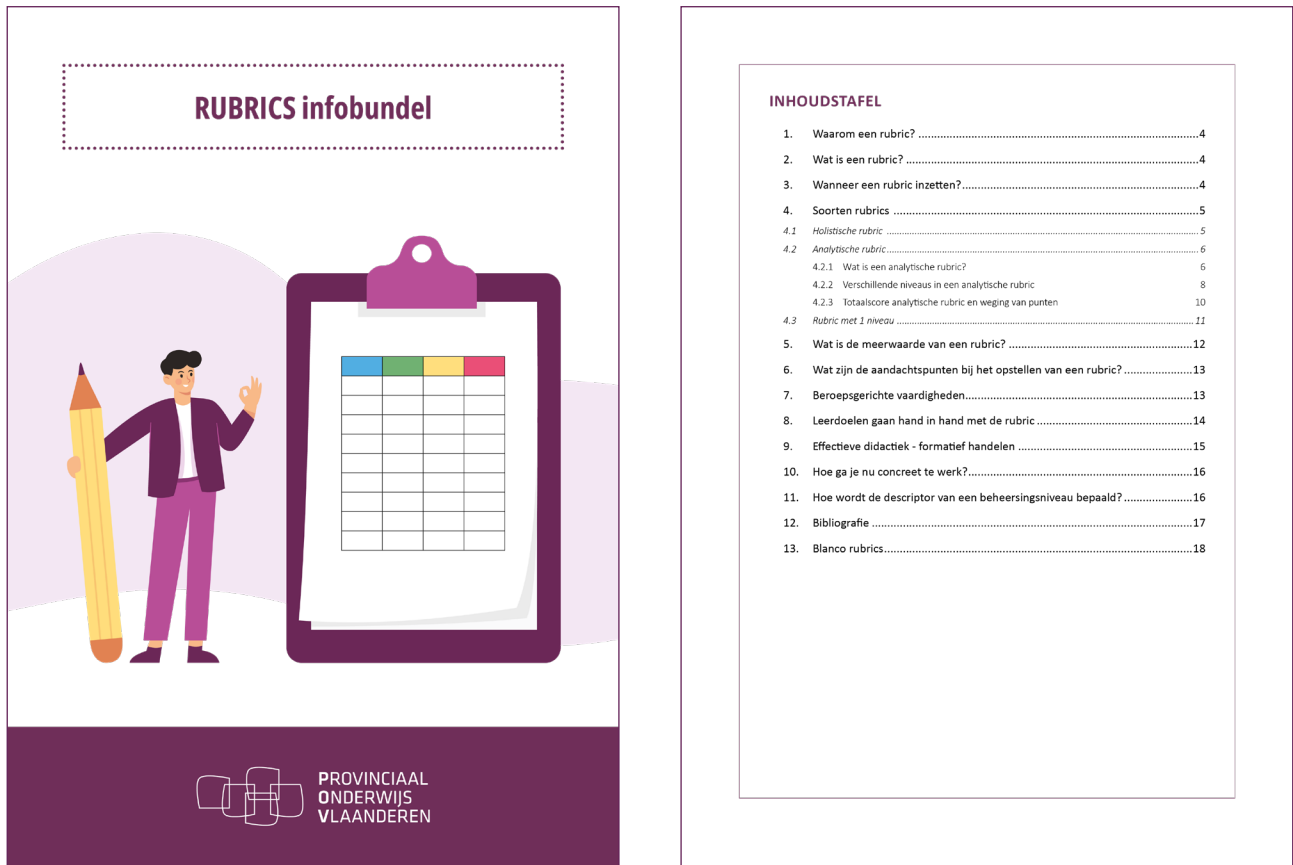
STEM-concept				A - S T R O O M															
	Patronen	Bron: XMI (2021) Klimatogram																	
	Oorzaak en gevolg																		
	Verhouding en hoeveelheid	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Bruken</th> <th></th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1/4</td> <td>0,25</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2/4</td> <td>0,50</td> <td></td> </tr> <tr> <td>3/4</td> <td>0,75</td> <td></td> </tr> <tr> <td>4/4</td> <td>1</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Bruken				1/4	0,25		2/4	0,50		3/4	0,75		4/4	1		Bron: mbochemie (2021), Mengsel
Bruken																			
1/4	0,25																		
2/4	0,50																		
3/4	0,75																		
4/4	1																		
	Systemen en modellen		Bron: spicbase (2020), Nutri-Score																
	Energie en materie																		
	Structuur en functie		Bron: maag lever en darmstichting (n.d.), Hoe werkt de spijsvertering?																
	Stabiliteit en verandering																		

Alle afbeeldingen waar geen expliciete vermelding bij staat, zijn afkomstig van pixabay.com.

Infosites & -bundels

Op het portaal van POV staan infosites, onder meer sites over STEM, ICT & media, burgerschap en gezondheid. Daarnaast zijn ook infobundels ontwikkeld, zoals bijvoorbeeld voor **STEM (SC6), de digitale competenties en mediawijsheid (SC4) en voor de leercompetenties (SC13)**. Deze infobundels worden steeds afgetoetst bij leraren, hun feedback wordt in een aangepaste versie verwerkt.

Zo is er in co-creatie met leraren ook een infobundel gemaakt rond het **gebruik van rubrics**. De onderwijsdoelen zijn competentiegericht geformuleerd. Leraren, zowel algemene vorming als praktisch, zijn zoekende om hun evaluatie daarop af te stemmen, zowel formatief als summatief. Heel wat leraren zien de rubric als gepast evaluatie-instrument en wensen ondersteuning bij de ontwikkeling ervan.

Voor de leraren praktijk ontwikkelden we **inspiratiegidsen**. Tijdens verschillende infosessies met leraren werden de doelen, afgeleid van de beroepskwalificaties, uit de leerplannen toegelicht. Leraren konden tijdens deze online sessies vragen stellen of inspiratiemateriaal met elkaar delen.

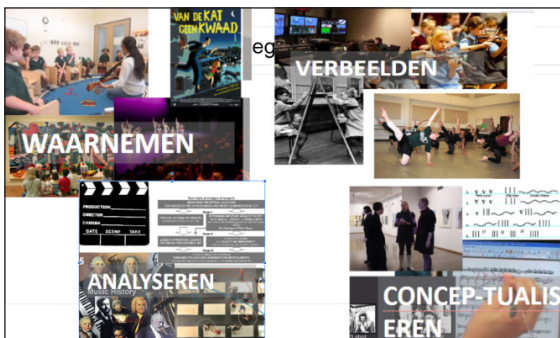
Praktijkleraren uit elk vakgebied stelden samen pedagogische wenken op bij de verschillende doelen. Voor enkele doelen werden er ook opstapdoelen geformuleerd om het doel stapsgewijs te realiseren. Naast de pedagogische wenken werd ook de onderliggende kennis nodig om het doel te realiseren opgesomd.

Ten slotte ontvingen we ook feedback op de inspiratiegidsen van een vertegenwoordiger uit de sector, gekoppeld aan een gesprek. Hierbij werden door de sector ook extra accenten en nuttige links toegevoegd.

Themasessies (webinars)

Voor enkele **sleutelcompetenties** met een transversaal karakter organiseerden we webinars, de zogenaamde

‘themasessies’: sleutelcompetenties 1, 7 en 16. Bij SC7 burgerschap namen we de bouwstenen identiteit, diversiteit en participatie samen, dan de bouwstenen democratie en communicatie en tot slot de bouwsteen duurzaamheid (ook SC10). Voor sleutelcompetentie 1, gezondheid, werkten we rond de gezonde levensstijl enerzijds en rond mentaal welbevinden anderzijds. Tot slot deden we ook twee parallelsessies rond sleutelcompetentie 16, kunst en cultuur.

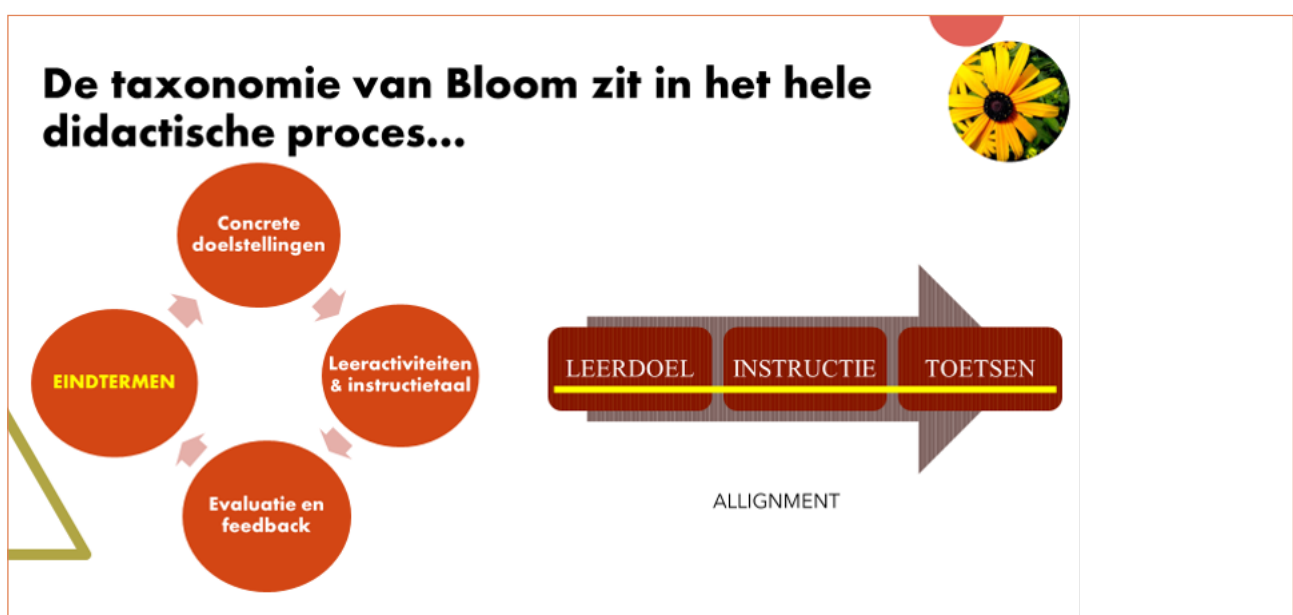
De deelnemers bekeken op voorhand de filmpjes die de sleutelcompetenties toelichten a.d.h.v. de bouwstenen. Tijdens de themasessie werden vragen behandeld. Vervolgens lag de focus op lesmateriaal. Door materiaal te delen, een project te beschrijven of door leerlingenwerk te tonen leerden ze van en met elkaar. Telkens zoomden we ook in op de rubrics die we ontwikkelden voor de attitudinale eindtermen bij de desbetreffende sleutelcompetentie. Tot slot gingen we in dialoog over de leerlijn van de sleutelcompetentie over de 3 graden heen.

Voor enkele vakgebieden werden er online infosessies georganiseerd om de inhoud van cesuurdoelen toe te lichten en om inspiratiemateriaal voor het realiseren van deze doelen te delen.

In het domein STEM werd er netoverschrijdend door de sectoren Constructiv en Woodwise een overlegplatform opgericht om inhoudelijk de **cesuurdoelen** voor bouw- en houttechnieken uit te werken met inspiratiemateriaal, voorbeelden en lesmateriaal. Er zijn werkgroepen voor volgende vakgebieden: BIM en digitalisatie (BIM-viewer gebruiken, digitale meettechnieken, AR/VR...), Chemie-materiaalkunde, Fysica-warmtetransport en thermische isolatie, Fysica-watertechnieken, Fysica-geografische data, Fysica-akoestische isolatie, Houttoepassingen en technieken (daken, houtskelet, vloeren, platen, meubel...). In elke werkgroep is POV vertegenwoordigd door een technisch adviseur uit het vakgebied.

Professionele leergemeenschappen (PLG's)

Er werden PLG's georganiseerd voor PAV eerste en tweede graad. Ook de opstart van de PLG techniek (eerste graad) werd toegejuicht. Voor de tweede graad organiseerden we PLG's voor geschiedenis, aardrijkskunde, vreemde talen (Frans & Engels), Nederlands en wiskunde (A-finaliteit en D- & D/A-finaliteit afzonderlijk). PLG's Nederlands en wiskunde gingen regionaal door. Drie sessies stonden op de planning maar door corona zijn de meeste PLG's maar tweemaal kunnen doorgaan. Tijdens de PLG's werd er doelgericht gewerkt aan de prioriteiten die door de deelnemers bepaald werden. Sowieso werd de professionele inhoudelijke dialoog gevoerd over de eindtermen en de taxonomie van Bloom.

Eenzijds was er bij elke PLG een grote nood aan het uitwisselen en het krijgen van feedback op les- en evaluatiemateriaal. Anderzijds waren er ook specifieke prioriteiten. In de PLG aardrijkskunde ging de externe expert aan de slag met GIS-viewers en bijhorend ontwikkeld lesmateriaal. In de PLG geschiedenis gaf de externe expert een uiteenzetting over het reflecteren met en over bronnen a.d.h.v. het thema boekdrukkunst. Deelnemers aan de PLG Frans en Engels gingen dan weer aan de slag met rubrics voor de productieve vaardigheden en kregen eveneens een workshop van een externe expert over het gebruik van ICT-tools in de les. In de PLG wiskunde werd er ook gefocust op het gebruik van digitale middelen en apps, zoals Geogebra, Mathigon, grafische rekentoestellen, ... Tot slot in de PLG Nederlands gingen we aan de slag rond een innoverende aanpak van de bouwsteen literatuur in de lespraktijk. Ook de PLG's mentoren (mentoren volwassenenonderwijs, mentoren buitengewoon onderwijs en mentoren Oost-Vlaanderen) zullen in 22-23 gecontinueerd worden. In deze leergemeenschappen staat het curriculum niet centraal, wel gespreksvaardigheden, het regelgevend kader en casuïstiek via interview.

(Individuele) feedback op les- en evaluatiemateriaal

We gingen op verschillende manieren aan de slag met les- en evaluatiemateriaal.

In één school bekeken we het evaluatiemateriaal (examens, toetsen en taken) van alle leraren basisvorming van de eerste graad. Na de materialencheck deden we online feedbackgesprekken per vakgroep, waarbij we onze bevindingen deelden en bespraken. In een andere school bekeken we alle examens van het eerste semester en gaven de leraren feedback, wat maakte dat ze in het tweede en derde trimester hun examen konden bijsturen met de gekregen tips over het beheersingsniveau (Bloom) en/of over de afstemming met de eindtermen of leerplandoelen. Van twee scholen ontvingen we de vraag van een leraar of van de directie om specifiek materiaal te bekijken. In de ene school was dat een cursus geschiedenis voor de B-stroom, in de andere bekeken we de cursus Zorg en Welzijn tweede graad arbeidsmarktfinaliteit.

	Zitdag Bloom dinsdag 15 maart	Zitdag Bloom donderdag 5 mei		
	pedagogisch begeleider Lotte (A1.11)	pedagogisch begeleider 1 - Youri (stille ruimte)	pedagogisch begeleider 2 - Petra (A1.11)	pedagogisch begeleider 3 - Lotte (lokaal x)
lesuur 1	/	VK-VZ (verzorging)		/
lesuur 2 (09:20 - 10:10)		VK-PAV (Nederlands)	VK-mechanica/centrale verwarming	
lesuur 3 (10:25 - 11:15)	VK-WE (natuurwetenschappen)	VK-exploratie (Cultuur)	VK-Engels	VK - wetenschappen (Labo)
lesuur 4 (11:15 - 12:05)		VK - Frans	VK-(elektro)mechanica	
lesuur 5 (12:55 - 13:45)	VK-wiskunde	VK-geschiedenis	VK-huishoudkunde	VK-houttechnieken
lesuur 6 (13:45 - 14:35)	VK-wiskunde	VK-menswetenschappen	VK-exploratie (Gezondheid & Burgerschap)	/
lesuur 7 (14:50 - 15:40)		VK- Nederlands		/

In twee scholen hielden we 'zitdagen Bloom'. Het concept is dat we gedurende twee dagen individuele gesprekken houden met leraren over ... de taxonomie als krachtige hefboom naar lesopbouw én evaluatie. We laten de dialoog vertrekken vanuit het materiaal van de leraar/leraren. Leraren waren enthousiast over de concrete aanpak op maat.

Professionele dialoog met startende leraren

Bij de aanvang van het schooljaar zetten we in op het begeleiden van startende leraren. Eenzijds organiseerden we vragenuurtjes voor startende leraren in de **tweede graad**. Bedoeling was dat de leraren op voorhand de opname van de webinar over de nieuwe eindtermen voor hun vak bekeken. Er werd hen gevraagd om vragen op een padlet te posten ter voorbereiding van het vragenuurtje. Er werden vragenuurtjes georganiseerd eind augustus en medio september voor volgende vakken: Frans, Engels, Nederlands, geschiedenis, aardrijkskunde, wiskunde en natuurwetenschappen. Ook voor de sleutelcompetentie burgerschap werden er per bouwsteen vragenuurtjes gepland: identiteit & diversiteit & participatie, duurzaamheid en communicatie & democratie. Anderzijds werden er voor de **eerste graad** webinars georganiseerd waarin we info gaven over zowel de taxonomie van Bloom als de inhoud van de eindtermen. Deze sessies werden opgenomen om latere starters de kans te geven deze te bekijken.

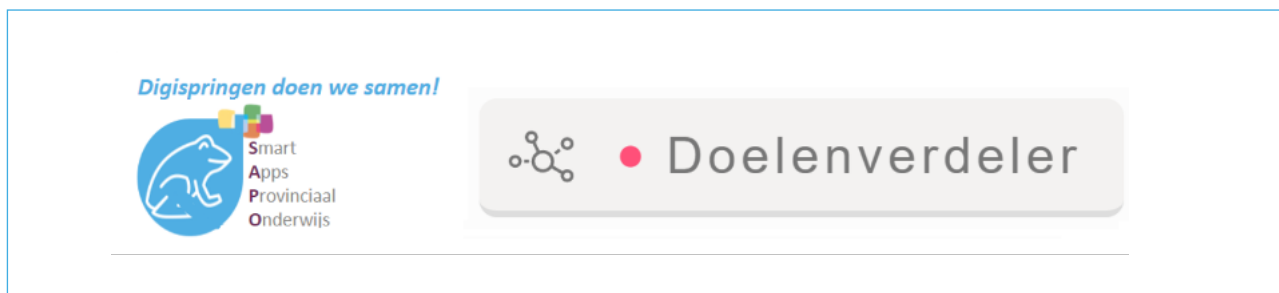
Er werden webinars gegeven voor volgende vakken: Nederlands (A & B stroom), LO, Frans & Engels (A & B stroom), wiskunde (A & B stroom), Natuurwetenschappen B-stroom, aardrijkskunde (A & B stroom), geschiedenis (A & B stroom en MAVO).

Eindtermen met transversaal karakter

Transversale eindtermen eerste graad werden eindtermen met een transversaal karakter. Lees: eindtermen die in alle vakken- behalve in LO, MO en PO- gerealiseerd moesten worden werden eindtermen die gerealiseerd moesten worden via 1 vak of waar nodig/opportunity in meerdere vakken. Ook de schooleigen verdeling van welke onderwijsdoelen van de tweede graad in welk vak of welke vakkencluster, in welk project werden gerealiseerd was in alle provinciale scholen gebeurd. Hét moment dus om stil te staan bij de eerste graad en een **evaluatiemoment** in te bouwen waarbij afstemming met de tweede graad centraal stond.

In 19 provinciale scholen hielden we een professionele dialoog met een kernteam van de eerste graad en de leidinggevende(n). We vertrokken vanuit hun ervaringen van de laatste 2 jaren en lieten hen bewust die vakken of projecten selecteren waar de eindtermen met een transversaal karakter het best gerealiseerd kunnen worden, vanuit het oogpunt van de lerenden. Telkens bewaakten we de afstemming met keuzes in de tweede graad. Ook in de eerste graad kozen de provinciale scholen en KW Ibis voor doelenpakketjes, net zoals in de tweede graad.

Doelenverdeler

In de vele gesprekken met leraren en leidinggevenden hadden we gemerkt, zoals beschreven in het begeleidingsverslag van 20-21, dat

- Leraren blijven worstelen met de vele lijsten onderwijsdoelen in Smartschool om hun jaarvorderingsplan op te stellen;
- De opsplitsing wat in het eerste jaar van de graad en wat in het tweede jaar realiseren blijft aangezien het onderwijspakket op graadsniveau is;
- Dat de scholen ook voor de eerste graad graag naar onderwijspakketjes zouden gaan (i.p.v. de vakfiches die de leraren nu al twee jaren gebruikten), zeker nu de transversale eindtermen “eindtermen met een transversaal karakter” werden;
- De bezorgdheid blijft: *Gebruiken leraren nu de laatste versie?* en *Hoe aanpassingen in de lijsten onderwijsdoelen monitoren zonder planlast te veroorzaken?*

In 21-22 is de begeleidingsdienst van POV de uitdaging aangegaan om een systeem te ontwikkelen dat aan deze bezorgdheden tegemoet komt. Dit is voor POV als pedagogische begeleidingsdienst haar eigen digisprong. Een gigantische werf waar we enthousiast en in co-creatie met scholen, centra en schoolbesturen onze schouders onderzetten. Concreet ontwikkelen we binnen POV een tool met als doel iedere leraar individueel en optimaal te informeren over de onderwijsdoelen die bereikt moeten worden bij de leerlingen: **de doelenverdeler SAPO**.

Zo worden vanuit POV de laatst bijgewerkte onderwijsdoelen, inclusief kennisitems ter beschikking gesteld van de scholen. POV-begeleiders kunnen onderwijsdoelen verduidelijken door een concretisering en pedagogisch-didactische informatie toe te voegen. Dit wordt automatisch zichtbaar voor alle leraren die het onderwijsdoel dienen te bereiken bij de leerlingen. De school krijgt de mogelijkheid om de POV-informatie verder te verfijnen en op te slaan in een schooleigen veld.

The screenshot shows a user interface for the SAPO tool, titled 'Invullen'. It consists of seven distinct steps, each in a white box with a blue button:

- Stap 1: Selecteer de lijsten van het studieaanbod**
Klik hieronder om de lijsten met onderwijsdoelen te selecteren voor de stromen/studierichtingen van de school.
- Stap 2: Maak de inspiratievelden schooleigen**
Klik hieronder om de schooleigen inspiratievelden van de onderwijsdoelen en/of onderliggende kennis te bewerken.
- Stap 3: Beheer de doelenpakketten**
Klik hieronder om de doelenpakketten aan te maken en te bewerken.
- Stap 4: Maak de koppelingen (lijst → doelenpakketten → onderwijsdoelen)**
Klik hieronder om eerst de doelenpakketten te koppelen aan de lijsten van het studieaanbod en vervolgens de onderwijsdoelen te koppelen aan de doelenpakketten aan de hand van een tabelmatrix (kruisjestabel).
- Stap 5: Controleer/wijzig doelenpakketten**
Klik hieronder om de onderwijsdoelen van een doelenpakket te controleren en aan te passen.
- Stap 6: Maak jaarpakketten**
Klik hieronder om de onderwijsdoelen/kennis te koppelen aan het 1e en/of 2e jaar van de graad.
- Stap 7: Jaarpakketten koppelen aan vakken**
Klik hieronder om de jaarpakketten te koppelen aan vakken.

At the bottom right, there is a 'Controleer' button and a small blue arrow icon pointing up.

Vanuit de school kunnen de onderwijsdoelen voor alle graden, stromen en finaliteiten van SO/BUSO OV4 worden verdeeld in doelenpakketten (vakken, projecten, gesprekken, ...) die op hun beurt worden gekoppeld aan de vakken van een leerjaar of aan een individuele leraar. Hierbij kan voor ieder onderwijsdoel gekozen worden of het binnen het doelenpakket enkel moet worden aangeboden of ook moet worden geëvalueerd (door een individuele leraar of door een lerarenteam).

Overzicht onderwijsdoelen

AEE (aanbieden / evalueren / eindverantwoordelijke)

- AEE POV-1A-BV-ET-03.01 (attitudinaal): *Frans/Engels*
- AEE POV-1A-BV-ET-03.02: *Frans/Engels*
- AEE POV-1A-BV-ET-03.03: *Frans/Engels*
- AEE POV-1A-BV-ET-03.04: *Frans/Engels*
- AEE POV-1A-BV-ET-03.05: *Frans/Engels*
- AEE POV-1A-BV-ET-03.06: *Frans/Engels*
- AEE POV-1A-BV-ET-03.07: *Frans/Engels*
- AEE POV-1A-BV-ET-03.08: *Frans/Engels*
- AEE POV-1A-BV-ET-03.09 (attitudinaal): *Frans/Engels*
- AEE POV-1A-BV-ET-03.10: *Frans/Engels*
- AEE POV-1A_B-BV-ET-13.18: *Leercompetenties - taal leren*

A (aanbieden)

- A POV-1A_B-BV-ET-04.01: *ICT-competenties: digitale media en toepassingen*
- A POV-1A_B-BV-ET-04.02: *ICT-competenties: digitale media en toepassingen*
- A POV-1A_B-BV-ET-04.05: *ICT-competenties: mediawijsheid*
- A POV-1A_B-BV-ET-04.06: *ICT-competenties: mediawijsheid*
- A POV-1A_B-BV-ET-16.05: *Cultureel bewustzijn*

Vanuit de vakgroepen van de school kan er in de tool voor ieder doelenpakket een verdeling worden gemaakt in jaarpakketten (wat in het eerste jaar van de graad, wat in het tweede jaar van de graad en wat in beide jaren). Tegelijk kunnen de vakgroepen kort noteren hoe een onderwijsdoel in jaar 1 en/of in jaar 2 van een graad wordt geconcretiseerd.

De tool is in mei uitgerold in testfase en alle scholen hebben een individuele opleiding gekregen. Aan de opleiding hebben voornamelijk medewerkers van het middenkader deelgenomen. De voorbereidende stappen voor de input van de eerste en tweede graad zijn gezet.

REFLECTIE EN VOORUITBLIK NAAR 2022-2025 – GEÛPDATET BEGELEIDINGSPLAN

- In 22-23 investeren (en programmeren) we volop verder aan de doelenverdeler SAPO. Dit om zowel scholen als leraren optimaal te ondersteunen – de scholen aan het stuur, planlast vermijdend. We voorzien ook opleiding en ondersteuning op maat bij de verdere implementatie van deze digitale tool.
- Met behulp van de ontwikkelde infobundel rond rubrics zullen we in 22-23 leraren praktijk ondersteunen bij het uitschrijven van rubrics.
- Leraren praktijk en TA(C) reageerden positief op de ontwikkeling van de inspiratiegidsen ter ondersteuning van de realisatie van de leerplandoelen. Het opsommen van de onderliggende kennis en de pedagogische wenken werden als een meerwaarde beschouwd. De inspiratiegidsen zullen in de toekomst ook in de SAPO geïntegreerd worden.
- Door de naweeën van corona en het tekort aan leraren namen er minder leraren deel aan de PLG's. Navraag bij de scholen leerde ons dat er weldegelijk nood is aan begeleiding maar eerder op maat van de vakgroepen/teams in de school. Sessies van een volledige dag blijken een struikelblok; bij voorkeur lunch-dialogen of na 16u.
- In 22-23 zullen we dus verder investeren in het op maat begeleiden in de school. We organiseren regionaal ook eenmalige themasessies voor leraren wiskunde en Nederlands. De PLG PAV wordt over de graden heen georganiseerd en de PLG techniek heeft een verdere doorstart. Tijdens een evaluatiemoment gaven ook de mentoren aan om in 22-23 hun PLG's te continueren.
- Bij feedback op les- en evaluatiemateriaal is de betrokkenheid van leraren bijzonder groot en ervaren we zichtbare verandering in professioneel handelen (effect). In grote hoeveelheden materiaal bekijken is weliswaar zeer tijdrovend. Een focus nemen en gericht kijken is efficiënter. Ook het selecteren van materiaal (waarop men feedback wenst) door de leraren zelf heeft een grote(re) impact. Het experiment van de 'zitdagen Bloom' werd dan ook gesmaakt. We zullen dit dan ook als methodiek breder inzetten.
- Door in te zetten op de professionele dialoog met startende leraren over het curriculum merken we dat zij nadien spontaan ondersteuningsvragen stellen m.b.t. les- en evaluatiemateriaal. Gezien de herwerkte eindtermen grijpen we dit moment ook als kans om de manier waarop we de startende leraren bij het curriculum ondersteunen te evalueren en bij te sturen.

De provinciale centra kunnen steeds bij de pedagogische begeleiding terecht voor ondersteuning rond specifieke thema's.

Zo kreeg een CVO projectmiddelen voor het ontwikkelen van online-trajecten Hebreeuws. POV ondersteunt het centrum bij het vormgeven van hun feedbacksessies en zorgt er ook voor dat alle PCVO's met een aanbod vreemde talen mee input kunnen geven en mee kunnen reflecteren.

Een ander CVO wil een kernachtige, gedragen en transparante visie op evaluatie voor NT2 en alle vreemde talen. De mogelijkheden om te evalueren zonder punten werd onderzocht. Hierover werd uitgewisseld met een ander CVO. POV ging ook de professionele dialoog aan met het team rond valide en betrouwbaar evalueren bij gecombineerd onderwijs.

Internetten samenwerkingen binnen het volwassenenonderwijs

De koepels en het GO! werken intensief samen voor het volwassenenonderwijs. Hieronder volgen een aantal voorbeelden.

Terugkommoment Collegiale Visitaties NT2 (COLVIS) landelijke en stedelijke cyclus

Dit schooljaar kon eindelijk fysiek het terugkommoment van de COLVIS NT2 doorgaan. Aan de landelijke cyclus namen PCVO Scheldeland en PCVO Dender en Schelde (nu Groeipunt Ninove) deel, aan de stedelijke cyclus Het Perspectief PCVO (nu Groeipunt Gent). Centra van de andere koepels en het GO! hebben ook deelgenomen aan beide cycli.

Aan de betrokken centra werd gevraagd om de effecten voor te stellen die de deelname aan de collegiale visitatie had opgeleverd. Bij de voorstelling van de effecten vertrokken de centra vanuit de SOAR-analyse die ze opstelden vóór de start van de cycli en vanuit een set richtvragen. Ze wisselden ook ervaringen uit over de evoluties na de COLVIS binnen hun centrum m.b.t. de 4 focusdomeinen nl. samenwerkingsverbanden, behoeftegericht aanbod, brede evaluatie en individuele leertrajectbegeleiding. Verschillende bilaterale contacten en samenwerkingen zijn het gevolg van deze collegiale visitaties.

Aan de slag met aanbevelingen...

cvo Groeipunt
volwassenenonderwijs

Online Trefdag

Samen organiseerden wij een online trefdag met als thema 'naar een inclusiever tweedekansonderwijs'.

Inspiratiedag

Daarnaast werd een zeer gesmaakte (ca. 350 deelnemers) inspiratiedag 'Digitale geletterdheid in het volwassenenonderwijs' georganiseerd met als specifieke focus het versterken van de digitale competenties van cursisten.

Projectgroep verlengde trajecten

Binnen de internetten samenwerking NT2020 is POV medetrekker voor de projectgroep 'verlengde trajecten' die drie bijeenkomsten organiseerde. POV trekt de projectgroep rond 'Sector 2': een samenwerking tussen betrokken centra en VDAB.

Implementatiedag vreemde talen

N.a.v. de nieuwe opleidingsprofielen talen die door de pedagogische begeleidingsdiensten werden ingediend en het regelluwe kader werd een implementatiedag vreemde talen georganiseerd waarop alle centra met een vreemde talenaanbod uitgenodigd werden om met elkaar in overleg te gaan en te brainstormen rond het aanbieden van aparte mondelinge en schriftelijke trajecten, het inzetten van open en verkorte modules, het blended leren. Thema's die ook aan bod kwamen in een professionele leergemeenschap tussen de provinciale centra en CVO Semper.

REFLECTIE EN VOORUITBLIK NAAR 2022-2025 – GEÛPDATET BEGELEIDINGSPLAN

Elk schooljaar evalueren de verschillende internetten projectgroepen hun werking en wordt het aanbod aangepast aan de noden en behoeften van de centra. Zo hebben we vastgesteld dat de werking van de projectgroepen AAV, geletterdheid en NT2020 nog meer op elkaar kan afgestemd worden gezien de vele kruisbestuivingen.

3.4 Trajectbegeleiders/leraren duaal en beleid binnen de scholen en centra ondersteunen bij het implementeren van de duale leerweg met focus op het gericht afstemmen werkplek/school en de omvorming van de job van leraar naar trajectbegeleider duaal

Duaal in het secundair onderwijs

De helpdesk duaal was permanent bereikbaar. Alle scholen werden online ondersteund bij de implementatie van duaal leren. Inspiratiedocumenten duaal leren werden ontwikkeld en gebundeld in een boekje 'Duaal leren' om de kwaliteit van de duale opleidingen een boost te geven en scholen te ondersteunen bij een kwaliteitsvolle implementatie van de duale leerweg. Een onderdeel 'begeleiden en evalueren' moet in 22-23 nog aan het boekje toegevoegd worden.

Speciaal voor directieteams werd een masterclass duaal leren georganiseerd met aandacht voor de kwaliteitsvereisten binnen duaal leren. De opleiding 'trajectbegeleiding duaal' werd ingericht voor startende trajectbegeleiders, enerzijds trajectbegeleiders van nieuw instappende scholen in het project duaal en anderzijds nieuwe trajectbegeleiders in scholen met al ervaring in de duale leerweg. We ondersteunden scholen bij het informeren van bedrijven, ouders en leerlingen. We moedigden scholen aan te investeren in nauwe contacten met de sectoren.

In het ESF-project **Beestig dual** binnen de oproep Impuls Dual werkt de begeleidingsdienst intensief samen met de Boerenbond en Eduplus, met de provinciale Land- en tuinbouwscholen, met 3 CLW's (netoverschrijdend) en een toolontwikkelaar.

Samen met de sectoren werden de leerbedrijven bevestigd over de moeilijkheden en de drempels die zij ervaren, alsook bedrijven die nog geen leerbedrijf zijn, dit over de drempels die zij ervaren om leerbedrijf te worden. Hieruit worden acties voorbereid om meer bedrijven te overtuigen om leerbedrijf te worden. We werkten ook verder aan een begeleidings- en evaluatietool, geflankeerd door een werkgroep die een begeleidende visie op evalueren in een duale opleiding ontwikkelde. Evenementen als 'meet my school' werden op poten gezet om bedrijven meer bij het schoolleven te betrekken en om hen enkele pedagogische inzichten mee te geven, als aanvulling op de mentoropleiding. 'Feedback op de werkvloer' was dit schooljaar het onderwerp.

Dual in het volwassenenonderwijs

Aangezien vanaf september 2022 ook dual Leren in het volwassenenonderwijs mogelijk wordt, tekenden twee van onze centra in op de pilootprojecten ESF. CVO Vitant, met al enige ervaring in dual, focuste in het schooljaar 21-22 op Medisch Administratief Medewerker, Transport en Logistiek Medewerker en Elektromechanici. CVO Groeipunt Gent startte dit schooljaar met de duale opleiding Uitvaartmedewerker.

Activiteitenlijst Uitvaartmedewerker				
Waar aan te leren?	Wat aan te leren?	Door wie aan te leren?		
Algemene activiteiten in elke module				
Algemene activiteiten				
co 01140	werkt in teamverband	Centrum	Bedrijf	Opleidingscentrum??
de cursist past toe	communiceert gepast met alle actoren (leidinggevenden, collega, klant, ...)			
	wisselt informatie uit met collega's (leidinggevende)			
	rapporteert aan leidinggevenden			
	werkt efficiënt samen met collega's			
	volgt aanwijzingen van leidinggevenden op			
	past zich flexibel aan			
de cursist houdt rekening met	sociale vaardigheden			

Vanuit POV begeleiden we dit laatste centrum bij de uitrol van deze opleiding. Een ander CVO, die partner is binnen het pilootproject, nam ook deel. Bovendien sloot ook de coördinator van de zorgopleidingen aan als voorbereiding op het uitrollen van een traject dual leren Verzorgende en Zorgkundige.

De opgemaakte activiteitenlijst voor de opleiding Uitvaartmedewerker is een goed uitgangspunt om met de uitvaartondernemingen in gesprek te gaan over de basiscompetenties die bereikt moeten worden: welke neemt de onderneming voor zijn rekening, welke het centrum. Het biedt een houvast om gesprekken te voeren tussen de cursist, de mentor en de trajectbegeleider over de mate waarin een cursist bepaalde competenties reeds bereikt heeft en waar nog groei mogelijk is. De activiteitenlijst werd ook gematcht met een feedbackdocument.

De eerste ervaringen rond het werken met activiteitenlijst en feedbackdocument worden gebruikt om de gebruikte documenten bij te sturen. De input van mentoren, trajectbegeleiding, lectoren en cursisten wordt hierin meegenomen.

REFLECTIE EN VOORUITBLIK NAAR 2022-2025 – GEÛPDATET BEGELEIDINGSPLAN

- Professionalisering van de trajectbegeleiders duaal blijft een groot aandachtspunt. Het is een grote ommezwaai in de opdracht van de praktijkleraar en deze vraagt de nodige ondersteuning. De opleiding coachende vaardigheden voor trajectbegeleiders duaal staat gepland voor september 22.
- Trajectbegeleiders duaal (= praktijkleraren) zullen in 22-23 per opleidingsplan binnen land- en tuinbouw competentiegerichte leerfiches ontwikkelen.
- We begeleiden PAV-leraren in het zoeken naar afstemming met de werkplekcomponent.
- Bijzondere aandacht hebben we voor de transitie van de CLW's en de professionalisering van de leraren naar duaal leren en de aanloopfase. Hierbij zullen de centra de mogelijkheden van de aanloopfase verkennen en inzetten.
- Bij de begeleiding van duaal in het volwassenenonderwijs zullen we in 22-23 focussen op 'screening en afstemming'. Een centrum moet in de eerste plaats voor de cursist zelf, maar ook voor het bedrijf de cursisten op een kwaliteitsvolle manier screenen.
- POV neemt het initiatief om de ervaringen van deze pilootprojecten in het provinciaal volwassenenonderwijs te laten delen met de andere centra zodat ook zij duale opleidingen kunnen opstarten. PCVO Limburg is wel reeds als partner betrokken bij het pilootproject van CVO Vitant voor de opleiding Medisch Administratief Medewerker.

3.5 Vervolgschoolcoaching en OKAN

Het versterken van vervolgschoolcoaching

Voor de vervolgschoolcoaches van de OKAN-scholen hebben we twee themadagen ingericht. Op een eerste themadag werkten we aan de visie van de vervolgschoolcoaches via een elevator pitch. Ook de aanbevelingen van de onderwijsinspectie n.a.v. de evaluatie van de vervolgschoolcoaching (3 rapporten) werden besproken. Zo blijkt pijler 2 namelijk de **expertiseoverdracht en -opbouw in het vervolgonderwijs** geen gemakkelijke opdracht voor de vervolgschoolcoaches. Op basis van de publicatie *Didactische ondersteuning van zaakvakleraren met ex-OKAN-leerlingen in de klas* – Liesbeth Ghesquière & Ingrid Declercq (Vives) gingen we aan de slag. Dit werk is opgebouwd uit 5 didactische richtlijnen. Iedere school nam een richtlijn voor zijn rekening, werkte die uit op basis van een casus en gaf tips vanuit die richtlijn om met die casus aan de slag te gaan. Via tussentijdse overlegmomenten (Teams) hebben we feedback gegeven op het ontwikkelde materiaal. Bij het begin van 22-23 zullen we alle uitgewerkte casussen verzamelen in een boekje. De vervolgschoolcoaches kunnen deze boekjes meenemen naar hun scholen ter ondersteuning van de leraren van ex-OKAN-leerlingen.

Op een tweede themadag gingen we verder in op de rollen van de vervolgschoolcoach, we expliciteerden deze rollen binnen iedere pijler voor de provinciale scholen.

We deden ook al een eerste gedachte-wisseling over de samenwerkingsafspraken tussen onthaal- en vervolgschool die doelgericht geformuleerd moeten worden.

Het ondersteunen van OKAN – Oekraïne

Twee deeltijdse begeleiders, nog steeds verbonden en werkzaam in hun OKAN-school, ondersteunden de scholen die omwille van de Oekraïne-crisis een aanbod OKAN opstarten. Hun ondersteuning is vooral pedagogisch-didactisch. Zo ontwikkelden zij een starterskit voor startende leraren OKAN: een checklist waarop je kan doorklikken naar bruikbaar, hands-on materiaal. Ze stelden ook lesmateriaal ter beschikking van de leraren, alsook informatie m.b.t. evaluatie en rapportering van resultaten naar leerlingen en ouders.

REFLECTIE EN VOORUITBLIK NAAR 2022-2025 – GEÛPDATET BEGELEIDINGSPLAN

- In 22-23 focussen we samen met de vervolgschoolcoaches op het in kaart brengen van effecten.
- In 22-23 continueert de ondersteuning van de leraren werkzaam in scholen die recent een OKAN-aanbod opgestart hebben n.a.v. de Oekraïne-crisis.

3.6 Versterken van het handelen van de teamleden binnen de school in het kwaliteitsvol doorlopen van de cyclus van handelingsplanning (HP)

In de **PLG HP BuSO** (professionele leergemeenschap) bespraken we zowel het aanbieden van doelen als het kwaliteitsvol evalueren. Voor OV4 hadden we bijzondere aandacht voor de nieuwe ontwikkelingsschalen van de onderwijsinspectie, de peilingsresultaten wiskunde, de STEM-eindtermen, de leercompetenties (bouwstenen 1 en 4) en de attitudele eindtermen (ontwikkelde rubrics). In de laatste sessie getuigde Richtpunt Buggenhout over hun ervaringen m.b.t. de doorlichting.

In de **PLG HP BuBao** behandelden we zowel de verschillende doelenkaders als een kader rond breed evalueren. Bijzondere aandacht ging naar het differentiëren in de klaspraktijk en naar ouderbetrokkenheid. Ook in 22-23 blijven we inzetten op het ontwikkelen van leerlijnen. Er is een databank aangelegd waar alle scholen hun leerlijn per leergebied ter beschikking stellen.

De deelnemers kregen de ruimte tijdens de sessies om vragen vanuit de eigen praktijk te stellen. Er was ook de mogelijkheid tot het delen van praktijkvoorbeelden. Er is telkens een rondgang in de school voorzien zodat de deelnemers met hun ogen kunnen 'stelen' - leren.

REFLECTIE EN VOORUITBLIK NAAR 2022-2025 – GEÛPDATET BEGELEIDINGSPLAN

- De keuze om een PLG in de scholen te organiseren komt zoals de onderzoeksresultaten van Merchie, Tuytens, Devos & Vanderlinde (2016) aangeven de effectiviteit ten goede. Wel dient opgemerkt te worden dat de (verre) afstand tussen de scholen een uitdaging vormt.

Korte inhoud 3 netwerken:

Netwerk 1: Beginsituatie en doelenfase

- Servicedocument + GWP sjabloon
- Toelichting bij de activiteitendoelen met bijhorende vaardigheidsdoelen en kennisdoelen
- Wenken naar volgende fase van voorbereiding

Netwerk 2: Doelen- en voorbereidingsfase

- Lesdoelen inspiratie
- Lesdoelen formuleren vanuit activiteitendoelen en vaardigheidsdoelen

Netwerk 3: Voorbereidings- en uitvoeringsfase

- Inspiratiebundel
- Thema's, projecten, werkstukken inspiratie op basis van de lesdoelen

Voor de modernisering binnen OV3 hebben we een mooie **samenwerking** met Katholiek Onderwijs Vlaanderen. De leraren van onze BuSO-scholen nemen deel aan hun lerende netwerken. In alle communicatie worden onze provinciale scholen betrokken.

We willen hun expert buitengewoon secundair onderwijs dan ook van harte danken voor deze samenwerking – begeleiding in rechtstreeks contact met leraren en leidinggevend.

In het schooljaar 2021-2022 bereikten we opnieuw 50 enthousiaste en gemotiveerde leraren die deelnamen aan de CLIL-masterclasses te Gent (Drongen), Antwerpen en Brugge en daarbij hun attest voor CLIL-didactiek behaalden.

We streven ernaar dat de masterclasses hen op weg helpen om het CLIL-verhaal voor hun vak, met hun school en collega's verder vorm te geven. Zij zijn, als CLIL- en vakexpert, leraren die vooruitdenken, niet stil blijven staan en open staan voor nieuwe didactiek, werkvormen en mogelijkheden. Door hun CLIL-verhaal zullen de leerlingen een stukje meer groeien en een talige uitdaging minder snel uit de weg gaan.

Voor de deelnemende leraren is ook een Trello Pagina waarop ze bronnenmateriaal, tips en hand-outs kunnen terugvinden. Er is een netwerkpagina via Padlet ontworpen, zodat ze vakcollega's kunnen vinden en contacteren. Zo kunnen ze met elkaar in contact komen om inspiratie en lesmaterialen uit te wisselen. We verspreiden tweemaal per jaar een nieuwsbrief naar de deelnemers van het huidige schooljaar, alsook naar de deelnemers van de voorgaande jaren. Zo brengen we iedereen blijvend op de hoogte van nieuws en updates over CLIL.

CLIL MASTERCLASS

Met CLIL gestart of plannen om met CLIL-onderwijs te starten?

Schrijf je dan nu nog in voor onze CLIL masterclass!

Verspreid over verschillende provincies.

Check onze website voor data en locaties.

Blijf je graag op de hoogte over ons aanbod? Laat dit weten via ons contactformulier.

Formule: 6 modules - vol tips en heel wat didactische ondersteuning - gespreid over een aantal dagen - geven jou een stevige, en praktijkgerichte start!

ALLE INFO OP DE WEBSITE
[HTTPS://MASTERCLASSCLIL.VLAANDEREN/](https://masterclassclil.vlaanderen/)

PROVINCIAAL ONDERWIJS VLAANDEREN

Naast heel wat praktische info, tips en didactische principes die je meekrijgt, gaan we ook met tal van coöperatieve en activerende werkvormen aan de slag. Het informele netwerken biedt ook een extra plus. Een verrijkende en inspirerende masterclass!

SCAN ME

Bezoek onze website voor alle praktische info. Contacteer ons vrijblijvend via ons contactformulier.

PROVINCIAAL ONDERWIJS VLAANDEREN

CLIL groepen	Aantal deelnemers
Groep 1: Gent (Drongen)	20
Groep 2: Gent (Drongen)	9
Groep 3: Antwerpen	16
Groep 4: Brugge	5

REFLECTIE EN VOORUITBLIK NAAR 2022-2025 – GEÛPDATEET BEGELEIDINGSPLAN

- In 22-23 zullen we een CLIL-meerdaagse organiseren voor gevorderden. Meer info vind je op de website (<https://masterclassclil.vlaanderen/>).

4. Meer systematisch en cyclisch de school-/centrumwerking evalueren

(vertrekkende vanuit resultaten en effecten)

Pijler 4 in cijfers

BEREIK PIJLER 4

17% van de provinciale secundaire scholen, inclusief BuSO meer dan 20u op maat begeleid

20% van de provinciale CVO's meer dan 20u op maat begeleid

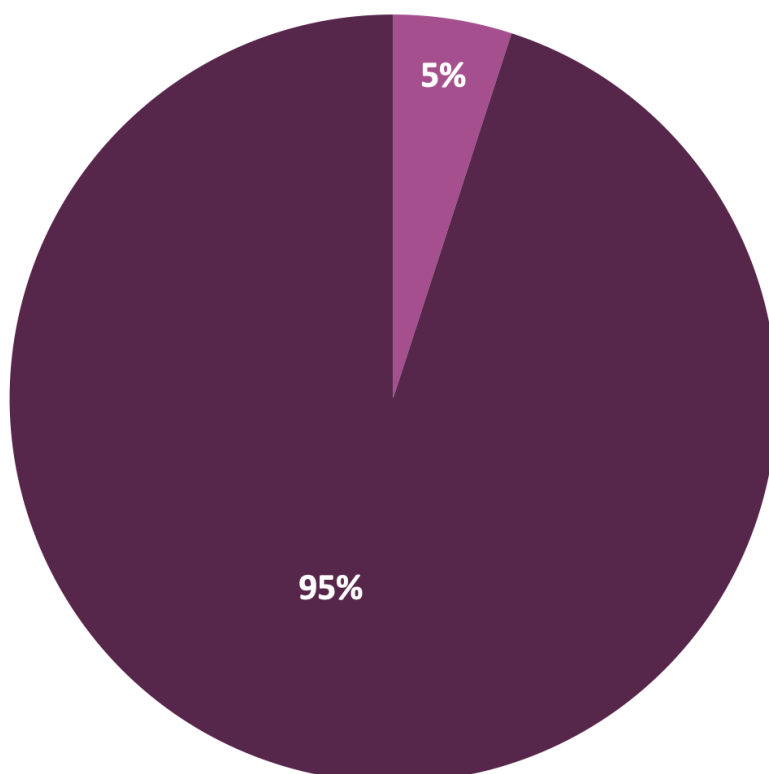
643 rechtstreekse contacten i.f.v. ondersteuning pijler 4:

- 111 leraren
- 362 leidinggevenden, middenkader & coördinatoren en bestuursleden
- 170 leerlingenbegeleiders/CLB/ONW/anderen

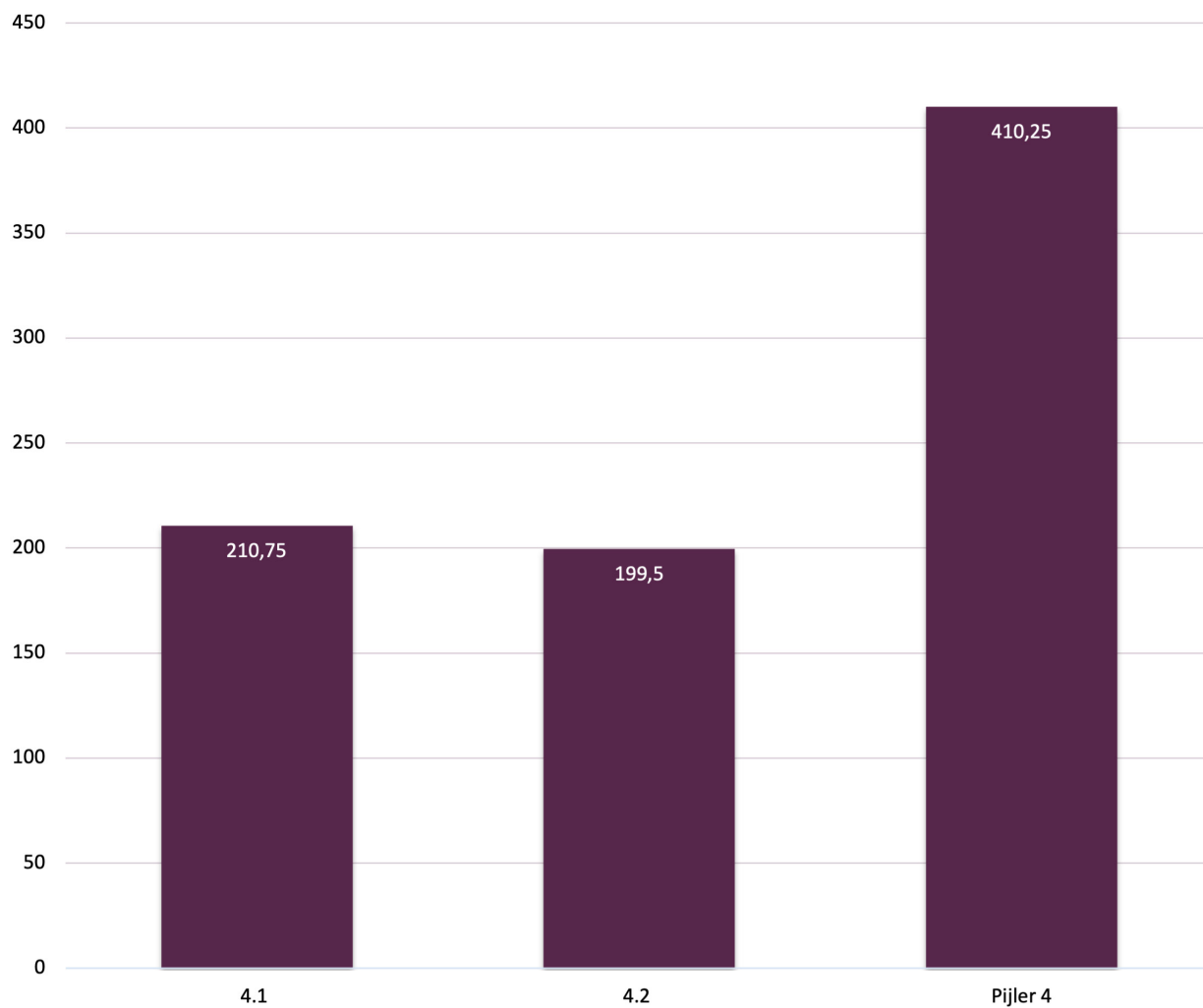

PIJLER 4 T.O.V. ANDERE PIJLERS

Pijler 4: Beleidsplanning en kwaliteitszorg	5%
Andere pijlers	95%

UREN BEGELEIDING PER OD VAN PIJLER 4

OD	Uren
4.1 Cyclische kwaliteitszorg	210,75
4.2 Beleidsplanning - integratie GOK werking	199,5
Pijler 4: Beleidsplanning en kwaliteitszorg	410,25

Ook binnen pijler 4 willen we verandering op gedragsniveau (level 3) bereiken. Het doorlopen van kwaliteitslussen zet concreet aan tot bijsturing van processen binnen de school of het centrum.

4.1 De school of het centrum begeleiden bij het uitbouwen van het cyclisch karakter van haar kwaliteitszorg

4 scholen vormen vanaf 22-23 twee pedagogische eenheden. Ter voorbereiding hiervan is samen met de begeleidingsdienst per eenheid een nieuw beleidsplan ontwikkeld. Bij de vormgeving van een beleidsplan is steeds bijzondere aandacht voor 'kwaliteitslussen', het blijven investeren in de sterktes en het bijsturen waar nodig/opportunity (systematische, cyclische en betrouwbaar evaluatie).

Scholen en centra nemen hun eigen kwaliteitsontwikkeling in handen of om het met de woorden van een directeur te zeggen 'Laten we onze eigen inspectie zijn'. Zo ondersteunden we instellingen bij het expliciteren van sterktes en het prioriteren van groeikansen vertrekkende van de kwaliteitsverwachtingen van het OK-kader. We hebben hierbij op de klaspraktijk (doelen – vormgeving – begeleiding – opvolging) gefocust. Deze groeikansen concretiseerden de scholen en centra in doelen en acties, SMART geformuleerd.

Binnen elke pijler, elk traject hebben we binnen het team van begeleiders de afspraak om samen met de deelnemers evaluatiemomenten in te bouwen, effecten in kaart te brengen en kwaliteitslussen te expliciteren.

4.2 Leidinggevenden en GOK-team binnen de school ondersteunen bij het integreren van de GOK-werking in hun kwaliteitsbeleid

In 15 secundaire scholen en 2 scholen voor buitengewoon basisonderwijs hebben we een professionele dialoog gevoerd over hoe GOK te integreren in het beleid en de werking rond leerlingenbegeleiding. Voor de provincie Limburg werken we hiervoor nauw samen met een expert van de scholengemeenschap PSOL.

We ondersteunden ook scholen met het uitwerken van een jaaractieplan GOK gekoppeld aan de doelen van het beleidsplan van de school. We hadden hierbij oog voor 'kwaliteitslussen', waarbij de wijze waarop gemeten wordt, de sterktes en de bijsturingen geconcretiseerd worden in een teambord.

REFLECTIE EN VOORUITBLIK NAAR 2022-2025 – GEÛPDATET BEGELEIDINGSPLAN

- De datawijzer van de onderwijsinspectie biedt als instrument mogelijkheden naar het genereren van inzichten aan de hand van schooleigen data. Het analyseren van deze data, inclusief het zich positioneren binnen een cluster van gelijkaardige profielen kan bijdragen tot een onderbouwde selectie van prioriteiten bij een beleidsplan. Ook nadien bij het monitoren van het plan en het in kaart brengen van effecten is de datawijzer een welkome tool. Aangezien de OKI meegenomen zijn in de referentiegroepen zijn er ook veel mogelijkheden voor onze GOK-begeleiding. De leerlingenstromen (een cohorte leerlingen kunnen volgen door de jaren) heeft in het bijzonder onze aandacht getrokken.
- Bedoeling is dat in 22-23 alle provinciale scholen hun GOK-werking in de begeleiding van de lerende geïntegreerd hebben. Hiervoor zal elke school op onze ondersteuning beroep kunnen doen.

5. Digisprong & Edusprong - sprong naar een kwalitatief digitaal onderwijs Pijler 4s

Pijler 5 in cijfers

BEREIK PIJLER 5

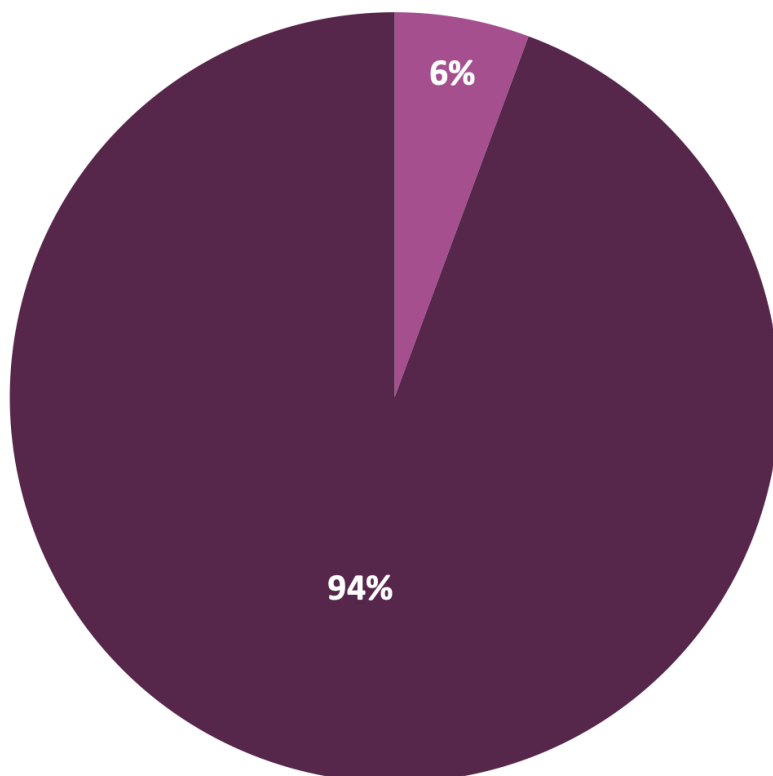
Voor 100% van de schoolbesturen heeft POV het makelaarschap opgenomen
50% van de provinciale buitengewone basisscholen meer dan 20u op maat begeleid
100% van de provinciale CVO's meer dan 20u op maat begeleid i.f.v. de Edusprong
650 rechtstreekse contacten i.f.v. ondersteuning pijler 5:

- 163 leraren
- 385 leidinggevenden, middenkader & coördinatoren en bestuursleden
- 102 leerlingenbegeleiders/CLB/ONW/anderen

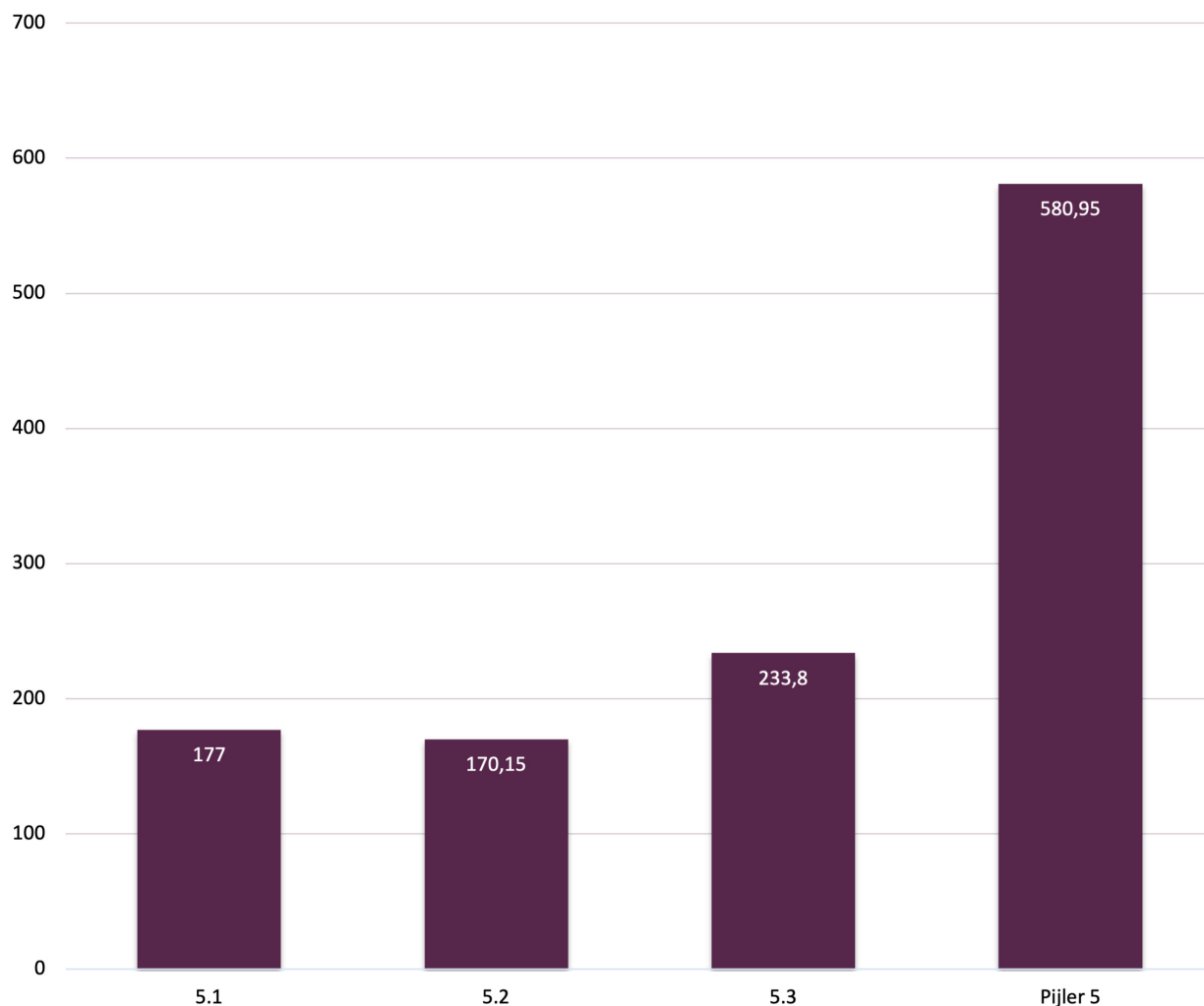

PIJLER 5 T.O.V. ANDERE PIJLERS

Pijler 5: Digisprong & Edusprong	6%
Andere pijlers	94%

UREN BEGELEIDING PER OD VAN PIJLER 5

OD	Uren
5.1 Ondersteuning ICT en media 1e/2e/3e graad SO/BUSO OV4	177
5.2 ICT beleid ism schoolbesturen	170,15
5.3 Edusprong VO	233,8
Pijler 5: Digisprong & Edusprong	580,95

Pijler 5 in effecten

Wat de realisatie van de eindtermen SC4 betreft willen we verandering tot op de klasvloer bereiken (level 3). Ook met de Edusprong gaan we voor wijzigingen in het professioneel handelen (level 3). Voor het makelaarschap focussen we op level 2 van het model nl. inzicht verhogen. We informeren schoolbesturen en gaan met hen in dialoog over mogelijke stappen.

5.1 Scholen en (leraren)teams ondersteunen bij het aanbieden en evalueren van de eindtermen ICT, computationeel denken, mediawijsheid en digitale informatievaardigheden

In de eerste graad hebben we in 21-22 via themasessies voor leraren ICT verder ingezet op de concretisering van de eindtermen ICT-toepassingen, computationeel denken, mediawijsheid en informatievaardigheden. We focussen hierbij voornamelijk op de digitale zelfredzaamheid van de leerlingen. Ook voor de directies hebben we een workshop georganiseerd over de basisgeletterdheid ICT.

Waarom je leerlingen een storytelling video laten maken?

Tweede congres voor leraren informatica en STEM - thema computationeel denken - 16 juni 2022 - Kathleen Hallaert

In deze workshop ontdek je hoe het maken van een [storytelling video](#) kan bijdragen tot het bereiken van [digitale basisgeletterdheid](#) en in het bijzonder [computationeel denken](#) bij de leerlingen van de eerste graad.

Concreet wordt het voor jou klaar en duidelijk hoe het creëren van een storytelling video ertoe bijdraagt dat je leerlingen leren:

- digitale inhouden te creëren;
- digitaal te communiceren;
- de bouwstenen van digitale systemen te herkennen;
- wat ze zelf hebben bedacht ook zelf te maken door het toepassen van de principes van computationeel denken en debuggen;
- om te gaan met auteursrecht en portretrecht;
- te reflecteren over hun eigen digitale identiteit.

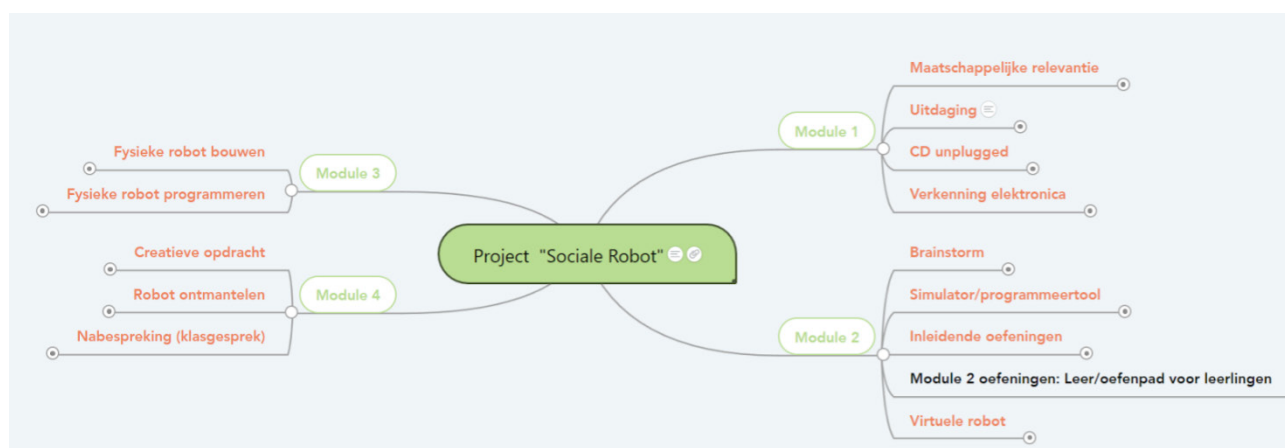
Kortom, je leert hoe het maken van een storytelling video je leerlingen digitaal sterker maakt.

Bouwstenen storytelling video

Bouwstenen verhaal

Bouwstenen video

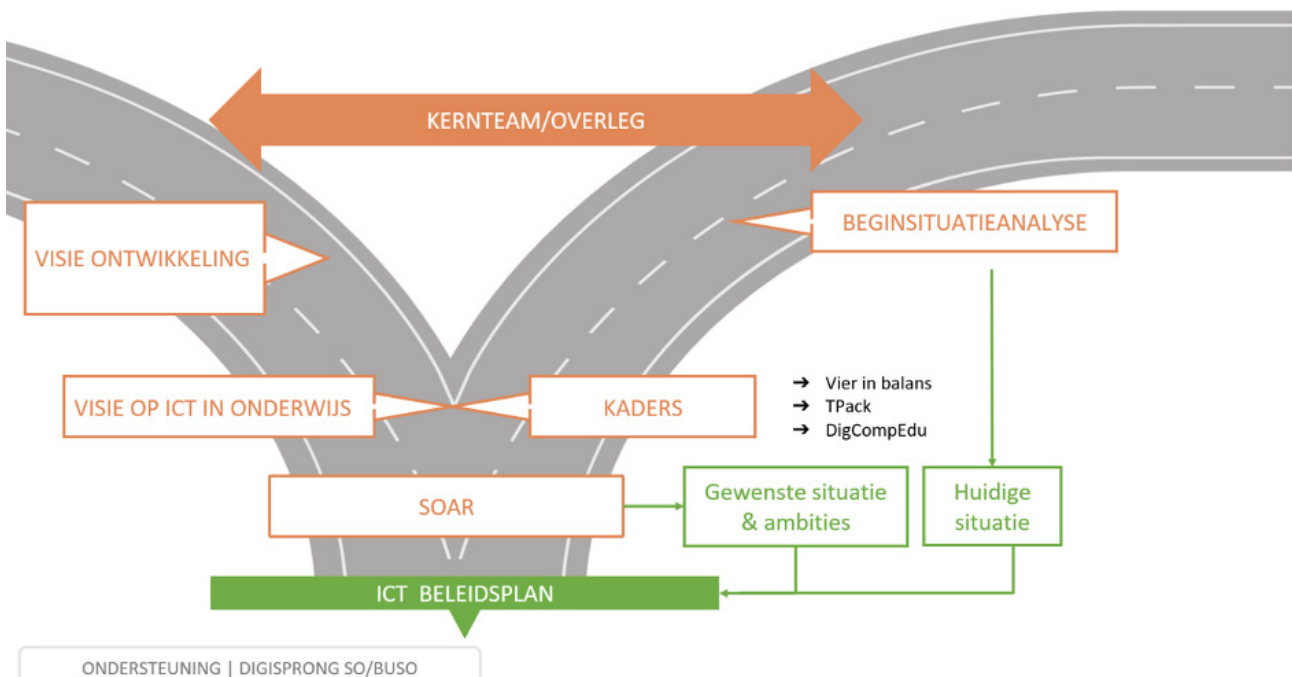
In de tweede graad begeleiden we het computationeel denken in niet STEM-scholen a.d.h.v. het project van de **sociale robot**. We hebben hiervoor een samenwerking uitgebouwd met UGent/HoGent. We professionaliseren de leraren via een online leerpad en we begeleiden intensief de uitrol van het project in de klas, op maat van elke school.

5.2 Makelaarsrol opnemen bij de vijf schoolbesturen m.b.t. een toekomstgerichte en veilige ICT-infrastructuur, een effectief ICT-beleid en aangepaste en innovatieve digitale leermiddelen

M.b.t. de ondersteuning van ICT-beleidsplannen SO namen we als begeleidingsdienst de makelaarsrol op waarbij we de besturen in contact brachten met elkaar, met de overheid (Vlaams Kenniscentrum mediawijsheid) en met externe organisaties gericht op professionalisering. We verduidelijkten de stapsgewijze aanpak via twee sporen met name de visie-ontwikkeling en het in kaart brengen van de aanwezige competenties binnen schoolteams (tools: SELFIE, DigiSnap). Hiervoor baseerden we ons op de kaders Vier in balans, DigCompEdu en TPack.

In elke provinciale buitengewone basisschool is er een werkgroep ICT opgestart. Ook hier wordt binnen het kader van Vier in balans een visie en beleid op ICT vormgegeven. De beginsituatie is kaart gebracht met de SELFIE of Digitaal Kapitaal. Elke school heeft zicht op de sterktes en groeikansen. De DigiSnap zal afgenomen worden om de digitale competenties van de individuele leraren in kaart te brengen. De scholen zijn klaar om het ICT-beleidsplan uit te schrijven.

5.3 Edusprong

In het kader van de tweede projectoproep Edusprong werd er onder begeleiding van POV een gezamenlijk project geschreven en ingediend door PCVO Moderne Talen, PCVO Limburg, CVO Groeipunt Gent, CVO Groeipunt Ninove en CVO De Verdieping, nl. het **PIO-project**. In dit nieuwe Partnerschap Innovatief Onderwijs (PIO) slaan bovenstaande CVO's de handen in elkaar met één doel: inzetten op vernieuwende hybride opleidingstrajecten. Binnen dit project zal de focus liggen op de ontwikkeling van digitaal lesmateriaal voor de doelgroepen van ongekwalificeerde jongeren en volwassenen (AAV) en anderstaligen (NT2). Er werd gestart met een kick-off tussen de verschillende centra waarop door een expert blended learning/afstandsonderwijs en onder begeleiding van POV enkele didactische principes werden toegelicht en de eerste stappen werden ondernomen richting het in het project vooropgestelde framework voor afstandsleren (NT2 en AAV).

In het kader van zowel de eerste als de tweede projectoproep werden er, naast het PIO-project, door de centra nog andere, gelijkaardige projecten ingediend. Om kruisbestuiving bij de uitrol van gelijkaardige projecten te bevorderen werd er o.a. een lerend netwerk OLC en trajectbegeleiding opgezet. Deze initiatieven werden positief onthaald. Naar de toekomst toe willen we deze samenwerking en uitwisseling verder blijven faciliteren om aldus de effectiviteit en efficiëntie van de projecten te versterken.

In 2022-2023 zal POV de verdere begeleiding van het **PIO-project** op zich nemen. Om de hoofddoelstelling van het PIO-project waar te maken en in te zetten op nieuwe hybride opleidingstrajecten, is er nood aan de verdere ontwikkeling van actueel en kwalitatief digitaal lesmateriaal voor de beide opleidingsgebieden. Dergelijke materiaalontwikkeling is een zeer tijdsintensief werk. We creëren binnen het partnerschap een grote meerwaarde door deze ontwikkeling samen aan te pakken en de materialen met elkaar te delen. Medewerkers van de verschillende partners zullen samen de materiaalontwikkeling vormgeven en de nodige didactische afspraken met elkaar maken. Zo komen we tot een coherent geheel dat we als partnerschap ook samen zullen kunnen uitdragen.

REFLECTIE EN VOORUITBLIK NAAR 2022-2025 – GEÛPDATET BEGELEIDINGSPLAN

- Om de eindtermen digitale competenties te realiseren zullen we onze begeleiding verbreden naar niet enkel ICT-leraren, naar leraren die ICT bewust inzetten in het lesgebeuren. Zo zullen we in co-creatie leermaterialen verder ontwikkelen/verfijnen die tegemoetkomen aan het bereiken van de onderwijsdoelen.
- We voorzien verdere opvolging voor de scholen die het project van de sociale robot al opgestart hebben. Vier scholen hebben aangegeven in 22-23 ook te zullen starten.
- Bedoeling is om een digitaal sjabloon voor een ICT-beleidsplan te ontwikkelen. De scholen maken in 22-23 een ICT-beleidsplan op. Verdere opvolging i.s.m. Level Up.
- Om binnen het PIO-project ervoor te zorgen dat we de ontwikkelde materialen ook werkelijk kunnen delen met elkaar op een vlotte manier, wordt er ook een technisch luik aan dit project gekoppeld. De verschillende partners werken allemaal met het digitaal leerplatform Moodle, maar op dit moment kennen de verschillende omgevingen achterliggend een eigen manier van werken. Het is belangrijk om elkaars manier van werken te leren kennen in functie van het verbeteren van de eigen vormgeving. Daarnaast neemt POV de makelaarsrol op om ontwerpsoftwaresystemen met elkaar te vergelijken, dit als ondersteuning bij de keuzes die de centra zullen maken.
- POV zal in het schooljaar 22-23 bij de Edusprong projecten (blijven) zorgen voor de nodige uitwisseling en samenwerking tussen de verschillende centra.

6. Pijler 6 + 1 Bereik en effectiviteit

6.1 In kaart brengen van de effectiviteit van begeleidingstrajecten die in de focus staan van de PBD

6.2 Op basis van resultaten van effectiviteitsmetingen uit doel 6+1.1 de trajecten bijsturen en de sterke punten verankeren

De gewenste kwaliteit van POV als pedagogische begeleidingsdienst is geënt op het **OK-kader**. POV wenst een voorbeeldfunctie op het vlak van kwaliteitsontwikkeling in scholen/centra op te nemen.

De PBD van POV is 'OK'

Doelen	Begeleiding
✓ Focus op inhoud ✓ Doelgerichtheid (leerdoelen & succescriteria) ✓ Onderbouwde trajecten	✓ Gedifferentieerd begeleiden ✓ Just-in-time
Vormgeving	Opvolging
✓ Autoritatief leerklimaat ✓ In co-creatie	✓ Aanklappend ✓ Feedback
Resultaten en effecten	Kwaliteitsontwikkeling
✓ Effect: verandering in handelen onderwijsprofessional ✓ Trajecten, duur	✓ Data ✓ Systematisch en cyclisch ; onderzoekende houding ✓ PDCA
Beleid	
✓ Gedeeld (bege)leiderschap ✓ Samenwerking ✓ Lerende organisatie ✓ Samenwerkend, levenslang leren	
De PBD van POV is 'OK': een lerende, wendbare organisatie die weet welke richting ze uitgaat samen bepaald met en op het tempo van de scholen, centra en schoolbesturen en die met haar magnetische kracht leidinggevend en leraren(teams) meeneemt in verandering en hen samenbrengt om te leren. De school/het centrum zit en blijft aan het stuur.	

We investeren in het bijzonder in **wetenschappelijk onderbouwde trajecten**. Als we spreken over wetenschappelijk onderbouwde trajecten dan betreft het een dubbele focus. Eerst en vooral bieden we inhoud aan schoolteams aan op basis van de laatste stand van wetenschappelijk onderzoek. In 21-22 hebben we de begeleidingstrajecten rond leerkrachtige omgeving (inclusief formatief handelen), begrijpend lezen, wiskunde en STEM, ... verder uitgebouwd.

Maar ook de **selectie van de methodiek** gebeurt evidence informed. Op die manier beïnvloedt POV al op voorhand de kwaliteit van de outcome. Vandaar onze beslissing om bij de uitbouw van een breder pallet aan methodieken te gaan voor strategieën die op basis van wetenschappelijk onderzoek in binnen- en in buitenland hun waarde bewezen hebben. Zo zijn we in 21-22 (verder) aan de slag gegaan met lesson study, voorbereiding van praktijkonderzoek (LOOV en Samen-scholing), microdesignteams in STEM. Bovendien aligneren we de inzet van deze methodieken met de indicatoren van effectieve professionalisering initiatieven van Merchie, Tuytens, Devos en Vanderlinden (2016). Elk begeleidingstraject bestaat **ten minste uit 20 uur**.

De begeleidingsdienst van POV heeft ook in 21-22 gestreefd naar volgende indicatoren:

100% bereik van scholen en centra

De PBD van POV streeft naar een 100% bereik van onze (en aangesloten) scholen en centra. Bereikte scholen en centra vullen wij in als scholen en centra waarmee we intensief samenwerken, concreet meer dan 20 contacturen (Merchie, Tuytens, Devos & Vanderlinde, 2016) ondersteuning bieden, begeleiding en vorming geïntegreerd. Wij begeleiden gedifferentieerd: scholen die meer ondersteuning nodig hebben krijgen ook meer ondersteuning.

Door een nauwe samenwerking tussen pedagogische begeleidingsdienst, schoolbestuur en schoolleiding- het zogenaamde drieschakelmodel- worden scholen proactief gedetecteerd voor extra begeleiding. De te ondernemen acties worden opgesteld in een actieplan en op regelmatige basis opgevolgd met tussentijdse gesprekken tussen pedagogische begeleidingsdienst, schoolbestuur en schoolleiding.

Het al dan niet bereiken van scholen en centra is natuurlijk slechts één dimensie van bereik. Binnen die scholen en centra, hoeveel personeelsleden bereiken we dan? Vanaf 21-22 hebben de pedagogische begeleidingsdiensten gelijkgericht geregistreerd welke doelgroepen (en aantallen) we bereiken binnen de scholen en centra.

Onderwijsniveau	Aantal uren begeleiding	Aantal scholen en centra in %
Secundair onderwijs	Minder dan 20u	3%
	20u – 60u	8%
	60u – 100u	4%
	100u – 200u	27%
	Meer dan 200u	58%
BuSO	100u – 200u	67%
	Meer dan 200u	33%
BuBao	100u – 200u	100%
Deeltijds	60u – 100u	75%
	100u – 200u	25%

Onderwijsniveau	Aantal uren begeleiding	Aantal scholen en centra in %
Volwassenenonderwijs	60u – 100u	60%
	100u – 200u	20%
	Meer dan 200u	20%
CLB	50u – 100u	100%
ONW	30u – 40u	100%
Schoolbesturen	30u – 60u	40%
	150u – 250u	60%

We zijn aan de slag gegaan met de cijfers. Hierbij enkele conclusies:

- In het secundair onderwijs is de 3% met minder dan 20u begeleiding recent doorgelicht en heeft op alle onderdelen groen of volgens de verwachting gescoord.
- De cijfers tonen aan dat wij als PBD gedifferentieerd begeleiden, met een minimum van 20u in functie van duurzaamheid en effectiviteit.
- De intensieve begeleiding in het secundair onderwijs (58% van de school meer dan 200u begeleiding; waarvan de helft nog meer dan 250u) is grotendeels te verklaren door onze grote investering op pijler 3 curriculum in het kader van de modernisering SO.
- Elke school ontvangt jaarlijks een rapport van het aantal uren begeleiding per thema.

60% in rechtstreeks contact

De aanwezigheid op de werkvloer is een belangrijk aandachtspunt voor POV. Het POV-team registreert in een instrument dat we zelf ontwikkeld hebben om zo flexibel te kunnen inspelen op het begeleidingsplan. De pedagogische begeleidingsdiensten hebben de vormen van aanwezigheid op de werkvloer gemeenschappelijk bepaald:

- Fysieke aanwezigheid;
- Online begeleiding;
- Hybride begeleiding;
- Helpdesk via telefoon of mail.

De registratie gebeurt vanaf 15 minuten en op basis van de reële begeleidingstijd. **In de registratie POV is niet vervat:** voor- en nawerking van begeleidingen en de reistijd. De aanwezigheid via klasbezoeken wordt specifiek door POV extra geregistreerd.

In het schooljaar 21-22 was **het POV-team 60,14% in rechtstreeks contact** met schoolbesturen, leidinggevenden, leraren of andere medewerkers in de school of het centrum.

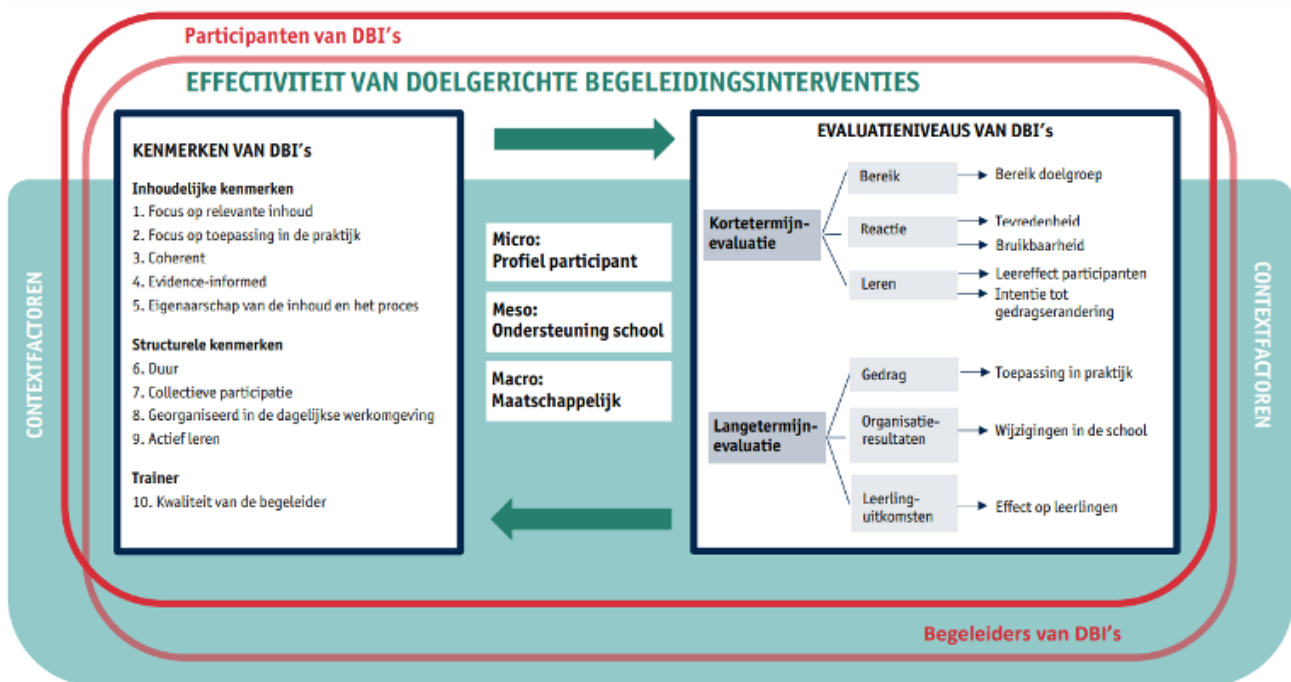
70% effectiviteit

Naast proactief werken aan effecten meten we ook de effectiviteit van onze begeleidingsinterventies. We selecteren hiervoor grote, belangrijke veranderingsprocessen die we begeleiden, overeenkomstig het begeleidingsplan. Deketelaere (2011) beklemtoont samen met andere deskundigen dat werken aan kwaliteitszorg geen toevallige bezigheid is. Het is een bewuste en systematische handeling die met groeien en evolueren in de gewenste richting te maken heeft.

Om deze impact van begeleiding in kaart te brengen doen wij

- Wetenschappelijk onderzoek i.s.m. UGent rond lezen
- Korte, gerichte bevragingen op maat aan de stakeholders gebaseerd op Kirkpatrick's four levels of training and evaluation (2006) gefocust op het verhogen van inzicht (level 2) en op verandering van het professioneel handelen (level 3).

De begeleidingsdienst van POV zet in op **wetenschappelijk onderzoek** naar de doelgerichtheid van **leesinterventies** in het secundair onderwijs in samenwerking met UGent. We focussen ons in dit onderzoek op vier provinciale scholen. De professionaliserings- en begeleidingsgesprekken werden in 21-22 opgenomen en getranscribeerd. Aan de hand van deze data, die via kwalitatieve analyse (bijvoorbeeld thematische analyse) zullen geanalyseerd worden, wordt nagegaan welke impact het professionaliseringstraject uitoefent op de kennis, opvattingen, vaardigheden en self-efficacy van leraren en/of directeuren. Eveneens wordt in kaart gebracht wat de deelnemers zien als succesfactoren en belemmeringen voor het slagen van een professionaliseringstraject.

Wat de korte, gerichte bevragingen betreft hebben wij dan ook actief ingezet op de participatie aan het OBPWO-project *Ondersteuning van leraren(teams): ontwikkeling van een model en instrumentarium om effectiviteit in kaart te brengen*. Aangezien wij onze begeleidingsfilosofie al jaren voordien afgestemd hadden op de resultaten van Merchie, Tuytens, Devos & Vanderlinde (2016) en onze bevragingen gestoeld zijn op de niveaus van Kirkpatrick & Kirkpatrick 2006 was dit voor ons boeiende materieel! Wij hebben beslist om vanaf 22-23 voor onze bevragingen **het EDBI-instrument (2022)** te gebruiken. In het begeleidingsplan 22-25 hebben we per pijler aangegeven hoe we dit concreet zullen aanpakken.

7. Tot slot

Beste lezer

6 + 1 pijlers?

De zesde pijler was bij het indienen van het begeleidingsplan nog een wit blad, een vraagteken. Ruimte om te werken aan de beleidsprioriteit van de overheid. Intussen is de pijler gekend: datageletterdheid. Krachtig ingevuld in ons nieuw plan 22-25, zowel naar datadriven beleid als naar datadriven didactiek. In dit verslag las u ook dat we hier al volop op inzetten, voornamelijk in lezen en wiskunde.

En de andere pijlers?

U heeft in dit verslag per pijler kunnen lezen hoe we gewerkt hebben, wie we bereikt hebben en welke effecten we gegenereerd hebben. Alvast een welgemeend dankjewel aan het team POV. Maar alleen hadden we dit niet gekund: scholen & centra, schoolbesturen en partners. Het is een resultaat van SAMEN & WERKEN.

Nieuwe pijlers?

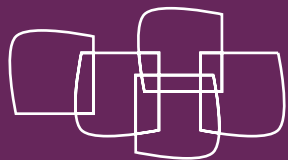
Verslaggeving over 21-22 deed ons als begeleidingsdienst ook reflecteren over hetgeen we nog wilden versterken én hetgeen we wilden bijsturen in ons nieuw plan 22-25. Zo hebben we, naast data, een pijler leiderschap bewust toegevoegd, ook al betrekken we reeds in elke pijler ook de leidinggevenden in het begeleidingsproject met het oog op duurzame verankering en ondersteuning van het team. Momenteel is POV mede projectpartner in de leiderschapsprojecten LOOV en Samen-scholing. Gezien het lerarentekort en de daarmee gepaard gaande uitdagingen voor onze scholen, is ook de ondersteuning aan startende leraren en mentoren als pijler geëxpliciteerd in het plan 22-25.

En wat met de +1?

Dit betreft de pijler voor de eigen interne kwaliteitswerking, enerzijds ons bereik en anderzijds onze effecten bij de klanten. We begeleiden 100% van de scholen, check. We zijn 60% in rechtstreeks contact met scholen en centra, met schoolbesturen, leidinggevenden of leraren/mederwerkers: check. We gaan voor 70% verandering in professioneel handelen – we versterken onze eigen werking met het EDBI-instrument (OBPWO-onderzoek), check. De 'check' klinkt kort en krachtig. Het realiseren ervan, net geen bloed, zweet en tranen.

We kijken immens uit naar 2022-2023 en alle uitdagingen!

Het POV-team

PROVINCIAAL
ONDERWIJS
VLAANDEREN